

Gør en forskel
VIA Pædagoguddannelsen

7. udgave, sommer 2015

VIA University College

PÆDAGOGISK EXTRAKT

TEMA: Outdoor - pædagoger udenfor

INDHOLD

02

Indhold

03

Leder
Vi sætter outdoor på dagsordenen

04

Redaktørens klumme
Kan **du** se skoven for bare træer?

Viden fra VIA

05

Naturen er en fri ramme, vi selv fylder ud

09

Den særlige nordiske udetradition

10

Science (allerede) i børnehaven

13

Den sunde fornuft skal kvalificeres

Børn lærer udenfor

15

Agenter og nørder på ekspedition

17

Vi hopper ligesom græshopper

19

Snobrødstesten: kan du lave snobrød, kan du lære at læse

Anmeldelse

20

Naturen er bare et klik væk

Med naturen som middel

22

Thy er naturen en pædagogisk kraft

25

Drop pænheden

Outdoor i internationalt perspektiv

28

Integration i naturen

30

Joseph og bjørnen

31

I Kina er græsset af plastic

Vi uddanner til outdoor

35

Master i udeskolepædagogik

36

Outdoor skaber særlig professionel identitet

39

Det fedeste er elevernes personlige udvikling

41

Jeg fylder indhold i børnehavens grønne profil

43

Natur og udeliv prioriteres i ny pædagoguddannelse

Udeskolepædagogik

44

Udeskoler øger børns læring og trivsel

46

Naturen er en ideel teaterscene

48

Stort udbytte, når elever får pulsen op

Redaktionsansvarlig
Jeanette Ringgard Svendsen
jesv@via.dk

Layout
Jytte Stoustrup
jyst@via.dk

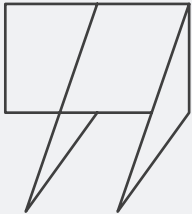
Illustration
Jørgen Stamp
jstamp.dk

Journalist
Hanne Duus
hd@via.dk

Produktion
VIA kommunikation – 2015

ISSN:2246-7920

Tap birkesaft,
byg en
krabbefanger
eller bag en
pizza på pind -
her er praktiske ideer til faglig
udeliv året rundt s. 21

Vi sætter outdoor på dagsordenen

Vi sætter outdoor-pædagogik på dagsordenen. **For naturen kan bruges som en integreret del af pædagogens arbejde** – og ikke blot som en smuk kulisse

”Ude er godt” synes at være en implicit og nærmest ureflekteret sandhed. Men er det altid godt at være udenfor? Eller skal vi i højere grad sætte fokus på, hvordan pædagoger bruger både den kultiverede og den ”rigtige” natur? Hvilke didaktiske overvejelser bør vi gøre os? Og hvordan undgår vi, at naturen ikke blot bliver en smuk kulisse, men en integreret del af det pædagogiske arbejde og indhold?

I det aktuelle temanummer sætter vi outdoorpædagogik på dagsordenen. Under overskriften ”når pædagoger går udenfor” sætter vi fokus på nyeste viden om naturens kvaliteter i det pædagogiske arbejde. Viden, der bl.a. er udviklet i VIAOUT-programmet og som trækker spor i en ny masteruddannelse i udeskole-pædagogik og i VIAs outdoorprofil på pædagoguddannelsen i Horsens.

Uderummets pædagogiske potentialer

Mere og mere forskning peger på, at de materielle og fysiske rammer har stor betydning for, hvordan pædagogiske relationer folder sig ud. Fysiske rammer kan motivere, strukturere, hæmme og fremme. Og særligt uderummet tilbyder muligheder for pædagogernes arbejde.

Det fortæller engagerede pædagoger om på de følgende sider. I Thy er Nationalparken omdrejningspunkt for et socialpædagogisk tilbud for sent udviklede unge. Og i Fussingø naturbørnehave er ”udenfor” en naturlig løftestang for børnenes udvikling af naturvidenskabelig forståelse. Thomas Gejl udfordrer sine højskolelever med kajak og klatring og bruger, ligesom i integrationsprojektet, du også kan læse om, den særlige nordiske udetradition til pædagogiske formål.

Undervejs forholder vi os samtidig kritisk til outdoorpædagogikens rolle. Og outdoorexperten Karen Seierøe Barfod kommer med et bud på, hvad den gode outdoorpædagogik egentlig skal kunne.

Nordisk outdoorpædagogik er eksportvare

Et rejsebrev fra Kina understreger den danske udetraditions potentialer. For outdoorpædagogik er blevet en eksportvare til Kina og Rumænien. Et attraktivt produkt, som danske pædagoger kan være stolte af at bidrage til udviklingen af.

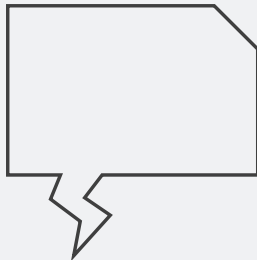
God læselyst

OM

Peter Møller Pedersen
pmp@via.dk
Uddannelseschef for Pædagoguddannelsen i VIA

REDAKTØRENS KLUMME

KAN DU SE SKOVEN FOR BARE TRÆER?

Kender du det? Du skal langt væk hjemmefra. Ud i verden. Ja, måske helt om på den anden side af jorden, før du får øje på de ressourcer, du hver dag tager for givet og måske glemmer at sætte pris på. Det gælder det rene vand i hanen. Skoven, du frit kan cykle, løbe eller gå igennem. De søde hindbær i krattet og strandens rene sand.

Udendørs ressourcebank

I Danmark er naturen og andre udelivs-arenaer: parkourbanen, torve og haver i byrummet, trappeforløb i boligområdet særlige og åbenlyse ressourcer. En guldåre,

som du frit kan tappe af og udnytte på mangfoldige måder. Også - og især - i dit pædagogiske arbejde.

Men for at udnytte uderummets potentialer og pædagogiske muligheder, kræver det, at du har blik for dem. At du kan få øje på skoven for bare træer...

Selv kineserne vil lære outdoor

Og andre steder i verden har man fået øjnene op for den stærke nordiske tradition for at blande udeliv og pædagogik. En tradition, der i disse år har vind i sejlene herhjemme og i udlandet. For dansk ude-

tradition og outdoorpædagogik er blevet en eksportvare. Et attraktivt produkt som lande som Kina og Rumænien efterspørger og køber af VIA.

Kineserne har fokus på den effekt, udeskole og outdoorpædagogik har på børns trivsel og læring. De er nysgerrige og vil gerne forstå og lære, hvordan danske outdoorpædagoger bruger natur og udeliv.

Kom lige ude af busken

Er du også nysgerrig? Vil du også klædes på til at bruge uderummet mere bevidst og målret-tet? Har du brug for ideer og inspiration. El-

ler mangler du argumenter, der begrunder og kvalificerer det pædagogiske arbejde, du allerede laver i parken og på p-pladser uden for skolen. Læs med her.

I dette nummer af Pædagogisk Extrakt inviterer vi dig med udenfor. Ud, hvor du får vind i håret, våde tæer og mulighed for at lære matematik på en lidt sjovere måde.

Så kom bare ude af busken og følg med...

Rigtig god fornøjelse!

OM

Jeanette Svendsen
jesv@via.dk
Lektor på VIA Pædagoguddannelsen i Horsens og redaktør af Pædagogisk Extrakt.

Følg os også på **Facebook** og kom med idéer til temaer, vi skal tage op. Har du selv en vigtig historie at fortælle, så tøv ikke med at kontakte os!

Glæd dig også til **kommande temanummer**

Efterår 2015
Kroppen i pædagogikken

VIDEN FRA VIA

Af: Karen Barfod, ksba@via.dk, lektor og ved VIA Læreruddannelsen i Nørre Nisum, ph.d. studerende & programleder og for VIAs program for outdoorpædagogiske perspektiver

Naturen er en fri ramme, vi selv fylder ud

Pædagogen har en central rolle som rammesætter og vidensformidler, når naturens pædagogiske potentialer skal forløses. For naturen vil os ikke noget bestemt – vi må selv lægge indhold ind i det frirum, den tilbyder

OM

Karen Barfod
ksba@via.dk

Lektor ved VIA Læreruddannelsen i Nørre Nisum. Programkoordinator VIA OUT og ph.d studerende

Arbejder med udeskole og ude-undervisning i læreruddannelsen, leder af internationale udviklingsprojekter, outdooreducation.dk og viauc.com/projects/inandout/Pages/inandout.aspx

VIDEN FRA VIA

Frisk luft, røde kinder, godt humør. Masser af kropslige udfordringer og anderledes måder at være sammen på. Og færre konflikter. Der er mange gode grunde til at være udenfor. Men hvad er det egentligt, der er så anderledes, når vi vælger at lægge det pædagogiske arbejde uden for institutionens mure? Hvad er det særlige, som den nordiske udetradition kan bidrage med? Og hvad er pædagogens rolle?

VIA's program for outdoorpædagogiske perspektiver i professionsuddannelserne, VIA OUT, undersøger i en række projekter den læring, der sker i relation til natur og udeliv. Og VIA OUT arbejder samtidig med at udvikle og kvalificere pædagoger og læreres arbejde udenfor med børn og andre brugergrupper. Denne artikel peger på centrale perspektiver, som vi skal have for øje, når vi trækker pædagogikken udenfor.

Naturens frirum kræver begrundede valg

I de pædagogiske institutioner arbejder vi intentionelt. Vi har noget, vi vil opnå. Og de faglige mål, den professionelle sætter sig, kan nås blandt andet ved arbejde i naturen.

Men kvaliteten i det outdoor-arbejde, der foregår i institutioner og skoler, er tæt knyttet til pædagogen og lærerens valg af steder, personer og aktiviteter. Det mener blandt andre Peter Bentsen, adjunkt og ph.d. ved Københavns Universitet og forsker i ude-

skole. Han peger på, at naturen tilbyder et frirum og et næsten uendeligt antal af muligheder for arbejdet med børn. Men han understreger samtidig, at netop på grund af det uafgrænsede potentiale, som naturen tilbyder, bliver pædagogens begrundede valg af aktiviteter og samværsformer vigtige.

Legeplads for sanselige oplevelser

Pædagogens opgave er at sikre, at barnet kan skabe egne erfaringer i naturen gennem sanselige og kropslige oplevelser. Pædagogen skal lade naturen tale til barnet. Indenfor sidder vi fx på stole og spiser vores mad - mens madkassen udenfor kan balancere på det irgrønne mos, der pludselig forvandles til en fløjlsdug og barnet til elverkonge.

Det hedder en **syvplettet mariehøne** - ikke en Marie-Marolle

Naturen taler på den måde til os. Men den gør det ikke fordi den vil os noget bestemt, men fordi vi hver især kan lægge den betydning i, vi vil. Det kræver både faglige og personlige kvaliteter hos pædagogen at imødekomme den udfordring. Som professor emeritus Mogens Hansen formulerer det "Voksne skal (bør) vide noget og helst meget. Nysgerrige voksne er godt, men lige så godt og vigtigt er det, at børn kommer til at bruge krop, sansning og deres egen undersøgelse af verden".

En god outdoorpædagog

Giver plads til brugerens egne undersøgelser og sanseoplevelser

Støtter brugerens oplevelser ved at opfordre til at holde en regnorm, æe en fisk eller nuldre et bøgeblad

Tør være nærværende og interesseret

Benytter et præcist sprog om genstande og fænomener

Træffer begrundede valg og udvælger steder og aktiviteter udenfor. Stder der særligt udfordrer brugerens udvikling

VIDEN FRA VIA

Kvaliteten i det outdoorarbejde, der foregår **er tæt knyttet til** pædagogens og lærerens valg af **steder, personer og aktiviteter**

Pædagoger skal sætte ord på naturen
Pædagogen skal altså både vide noget om den natur, vi bevæger os i, og samtidig understøtte barnets sprogudvikling gennem et præcist og varieret sprog om naturen. Det hedder fx en syvplettet mariehøne - ikke en Marie Marolle.

Niels Ejbye-Ernst, lektor på VIA Pædagoguddannelsen i Aarhus undersøger i sin ph.d-afhandling "Pædagogers formidling af naturen til børnehavebørn" netop pædagogers sproglige naturformidling i naturbørnehaver.

NATURFORMIDLING
Pædagoger skal vide noget om natur, for at formidle den kvalitativt for børn

VIA OUT – Program for outdoor pædagogiske perspektiver i professionsuddannelser

Formålet med programmet er at udvikle og fremme outdoorpædagogiske tiltag på uddannelserne og i praksis.

- Projekterne knytter an til både nationale og internationale satsninger:
- Pædagogiske haver for funktionshæmmede og skolebørn i Holstebro Kommune.
 - Kurser i brug af uderummet for undervisere, der modtager flygtninge og indvandrere.
 - "Udvikling af udeskole", et projekt under Undervisnings- og Miljøministeriet.
 - Den kulturhistoriske udeskole i Den Gamle By i Århus.

Programmet har fem medarbejdere fra både lærer- og pædagoguddannelserne i VIA

Læs mere om **VIA OUT**
Få mere viden om udeskole på udeskole.dk

VIDEN FRA VIA

NATURSYN
Børns naturforståelse skal udfordres. Det er ikke "synd" for blomsten at vi plukker den. Det kommer andre dele af biologien tilgode.

Og en af de centrale konklusioner er, at "den diskursive ramme, der tilbydes, når børn samtaler med pædagoger om naturfænomener, er forsimplet, præget af hverdagsforestillinger og uden et sigte, der rækker ud over situationen". Der er altså plads til forbedring og et stort efteruddannelses-potentiale for pædagoger, når det handler om at udvikle et nuanceret sprog, hvor barnet kan beskrive og reflektere over natur og naturfænomener.

Naturen er uden intention
Naturen er også særlig, fordi den byder på sammenhængende sanseoplevelser. Oplevelser, der lagres flere steder i hjernen og dermed huskes bedre. Når flere sanser og sproget mobiliseres samtidigt omkring det samme emne, bliver læringen bedre. Stormens susen og sandets flygen over stranden. Det flyvende skum, de prikkende sandskorn og modvindens pres. Glatsele

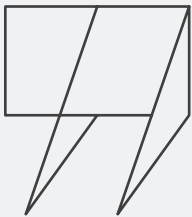
sten, isbiddet i fingerspidser og mågernes skrig. Det er vinter ved havet.

Naturen har ikke nogen intention med mennesket. Den vil ikke have os i en særlig retning. Naturen vil ikke opdrage, danne eller bestemme. Og det frisætter os. I naturen har vi fx mulighed for at bevæge os på forskellige måder – skal vi gå eller løbe, klatre eller rulle os i skoven? Vi kan hviske stille og måske komme tæt på egernet, eller vi kan råbe som pirater og kun se rådyrets vippende hvide rumpe, når den flygter væk?

Balance og god opførsel – det kræver en gentænkning
Selvom det er almindeligt med regler for "hvad må vi i skoven", må balancen mellem god opførsel og udfoldelse gennemtænkes, hvis børnenes naturforståelse skal udfordres. Grenen bliver ikke ødelagt, når den knækker. Den knækker bare.

Naturen skal nok overleve. Og det, der umiddelbart kan synes ødelæggende og "synd for naturen", kommer andre dele af biologien til gode. Skærer vi i et levende træ, kan det være, det får en infektion, hvor naturens svampe borer sig ind og bløder veddet op. Det giver plads til billeæg og larver, som spættens senere hakker ud. Forstyrrer vi mejsereden, flyver forældrene fra reden, og ungerne prisgives kulden og bliver til føde for maddiker og måske et snøftende pindsvin. Men pædagogen må kende til dette kredsløb og turde tale om det med børnene, hvis de skal blive klogere på naturfænomener.

Så det er pædagogens faglige valg, specifikke viden og evne til at skabe en sproglig og refleksiv ramme, der udgør det særlige ved outdoor. For god pædagogisk praksis og god pædagogik er god - uanset om den foregår ude eller inde.

Naturen taler til os. Men den gør det ikke, fordi den vil os noget bestemt, men **fordi vi hver i sær kan lægge det i den, vi vil**

VIDEN FRA VIA

Af: Karen Barfod, ksba@via.dk, lektor på VIA Læreruddannelsen i Nr. Nisum og programleder af VIAs program for outdoorpædagogiske perspektiver og Ph.d studerende ved Københavns Universitet

Af: Karen Barfod, ksba@via.dk, lektor og ved VIA Læreruddannelsen i Nørre Nisum, ph.d. studerende & programleder og for VIAs program for outdoorpædagogiske perspektiver

Den særlige nordiske udetradition

Her er ingen legoklodser, unospil eller legetøjstraktorer - men en skovbund. Skoven kan til gengæld omdannes til både jungle, frisørsalon og bjørnehule. Især hvis pædagogen kan se de motoriske, kognitive og emotionelle udviklingsmuligheder i at klatre på væltede stammer, springe over sumpede steder og kravle som en skovmår i bøgetræet.

Nordisk versus angelsaksisk naturtradition

At betragte uderummet lige uden for døren som en central arena for dannelse og læring, er noget af det særlige, der

kendetegner den nordiske udetradition. I en angelsaksisk tradition, som vi kender den fra England, USA, Australien og New Zealand, møder vi en helt anderledes oplevelse og brug af uderummet. Her er det en dualistisk skelnen mellem "The wilderness" og "home", der dominerer. "Det vilde" er her hvor de udendørs oplevelser og dannelsen finder sted. Et særligt sted, vi opsøger for at få særlige oplevelser. Denne bevægelse ud i den vilde natur står i modsætning til "hjemme", som egentlig er det sted, hvor voksne og børn tilbringer det meste af deres liv.

Aktiviteterne flytter med udenfor

I den nordiske udetradition falder skellet mellem "det vilde" og "det derhjemme" væk. Mange aktiviteter flyttes ud i nærmiljøet lige omkring institutionen, og dermed kommer de til at knytte både læringen og de dannelsesmæssige kvaliteter sammen. Vi arbejder kort sagt ude og inde med de samme mål, men med forskellige metoder. På denne måde skaber vi variation i hverdagen og tilbyder et varieret, udfordrende og alsidigt læringsmiljø.

I en nordiske forståelse er na-

turen sådan set fuldstændig ligeglad med, hvad vi gør. Men den åbner en fri og unik ramme, hvor vi selv skal skabe form og indhold. Og hvor børn kan træne færdigheder og udfordre deres hjerne. Det er ikke nok at gå en tur på grusbelagte stier. Vi skal snige, krybe, kravle, svinge, springe gennem den våde eng eller den tyste nåleskov. For her er ingen begrænsende fortove eller legepladser.

Så - ud med børnene og frem med fantasien. Der er plads nok.

I den nordiske udetradition falder **skellet mellem "det vilde" og "det derhjemme"** væk

UDFORDRINGER

Naturen er robust og kan godt tåle at vi bruger den. Den kan udfordre børnenes hjerne og træne deres motorik.

VIDEN FRA VIA

Af: Niels Ejbye-Ernst, ph.d. og lektor på VIA Pædagoguddannelsen i Aarhus

Science (allerede) i børnehaven

Interessen for natur og naturfænomener eller naturfaglig viden og nysgerrig problemløsning skal kickstartes allerede i børnehaven. Men det forudsætter, at pædagoger systematisk kan følge, fortolke og understøtte børns eksperimenterende tilgang til natur og naturfænomener

På en plads ved Skovskolen i Hillerød er der opstillet små telte i en lysning med store bøgetræer. Omkring teltene leger, undersøger og eksperimenterer børn og pædagoger fra alle kommunens dagtilbud. Sammen med borgmesteren og den lokale musikskole har de netop åbnet Science festivallen på Københavns Universitets område ved Skovskolen Nødebo.

Hvorfor science i dagtilbud?

Baggrunden for festivallen er en storstilet satsning i kommunen. Målet er at støtte pædagogers arbejde med natur og naturfænomener. Det sker gennem flere års udviklingsarbej-

de, som er kulmineret i et seks ugers diplommodul til 30 pædagoger fra kommunen. Modulet, der omhandler undersøgende og eksperimenterende arbejde med natur og naturfænomener, bygger videre på en satsning, som kommunen har kaldt Science pædagogik.

Naturfaglige eksperimenter

På festivallen folder pædagogerne deres nye kompetencer ud. Og her sker en masse. En gruppe børn prøver at tænde ild med brændglas, en anden gruppe fanger vinden i drager og vindmøller. Et andet sted på pladsen undersøger børn og pædagoger i fællesskab, hvad

FESTIVAL

Festivallen var ramme om praktiske, naturvidenskabelige eksperimenter med brændglas, vindmøller og sæbebobler

VIDEN FRA VIA

der synker eller flyder. I en lille lysning blæses kæmpe sæbebobler, og bag det store samiske telt hjælper en pædagog et forsøg med bagepulver, eddike, cola og mentos på vej.

Udetradition skal kobles tættere til skolen

Børnehaver har i mange år været flittige brugere af naturen fx som naturbørnehaver, udebørnehaver, børnehaver med udegrupper, ud-flytterbørnehaver mv. I 2005 opgjorde Miljøministeriet antallet af naturbørnehaver til ca. 500 eller ca. 10 % af alle børnehaver. Danmark er et af de lande i verden, hvor pædagoger er mest optaget af at færdes i naturen sammen med børn.

I lovgivningen finder vi samtidig et krav om en tydeligere sammenhæng mellem børnehave og skole (dagtilbudsloven 2007). Derfor er der opstået et behov for at undersøge sammenhængen mellem de tidlige metaforer for naturvidenskabelige fænomener, der dannes i børnehaven om naturvidenskabelige forhold, og det børn efterfølgende undervises i i skolen. Når små børn fx iagttager dyr, der ligner hinanden, men har forskellig størrelse, så opfatter de dem som far, mor og børn, mens naturvidenskaben opfatter det som forskellige arter.

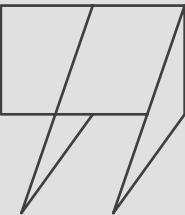
Børnehaven skal rette sig mod skolen og skolen skal rette sig mod børnehaven, så børnenes erfaringer og viden kommer i spil

Brobygning mellem intuition og systematik

I bogen ‘Verden og vi. Naturvidenskab og hverdagstænkning’ har Kirsten Paludan, tidligere lektor ved Aarhus Universitet, beskrevet manglen på sammenhæng i børns intuitive tænkning og skolens tilnærmelse til naturvidenskab. Dette har jeg efterfølgende underbygget empirisk i Ph.d. -afhandling “Pædagogers formidling af

naturen til børnehavebørn”. Her viser jeg, at pædagoger ofte alene understøtter børns intuitive opfattelser af, hvordan natur og naturfænomener ser ud. Men underlader at støtte en dybere naturvidenskabelige forståelser.

Festivallen er et godt eksempel på, at understøttelse og udvikling af børns naturvidenskabelige kompetencer kræver en særlig form for opmærksomhed

EKSPERIMENTER

Vi skal have en legende og undersøgende tilgang, når børn skal forstå natur og naturfænomener.

Kommuner arbejder med science i børnehøjde

Randers Kommune har høstet erfaringer i det internationale projekt SMOL (Science, Math and Outdoor Learning). Læs mere om projektets målrettede arbejde med science, matematik og udeliv.

Diplommodul om “Science i børnehaven” klæder pædagoger i Hillerød og Odsherred kommune på til arbejdet med natur og naturfænomener.

Der arbejdes med “Naturvidenskab i børnehøjde” i Esbjerg og Rødovre. Læs projektbeskrivelsen med masser af konkrete ideer her

VIDEN FRA VIA

BROBYGNING

Pædagoger skal bygge bro mellem børnenes intuitive tilgang til naturen og den naturvidenskabelige verdens metoder og sprog

Mit forskningsarbejde viser en mangel på sammenhæng mellem pædagogers praksis og læringsmæssige ideal. Pædagoger i Danmark er således ikke særlig bevidste om, hvordan de kan støtte børns naturforståelse gennem pædagogisk arbejde i naturen.

De pædagoger, der deltog i forskningsarbejdet, fremhævede særligt to begrundelser for at tage børn ud i naturen:

- Børnene skal vide noget om naturomgivelser
- Børn skal lære at passe på naturen

Succes med science i børnehøjde

Ved at indføre science i det pædagogiske arbejde i flere lokale børnehaver, har det vist sig at være nemmere at skabe en større naturvidenskabelig sammenhæng for barnet. Vel at mærke som en legende og un-

dersøgende tilgang til at forstå natur og naturfænomener. Det viser sig, at pædagoger der har deltaget i tiltagene, fortolker børns opfattelser af naturfænomener, og støtter dem efterfølgende i at undersøge deres opfattelser dybere gennem undersøgelser og fx læsning af relevante bøger.

I en række kommuner har man arbejdet med det gennem udviklingsarbejder. Fx har Randers kommune succes med SMOL projektet. Her har tre børnehaver arbejdet med "Science and Math and Outdoor Learning" i børnehaven i samarbejde med børnehaver fra 5-6 europæiske lande.

Viden skal indsamles

Der mangler viden om indholdet i de forskellige igangsatte tiltag. Og undersøgelser om, hvilken betydning disse tiltag kan få for børns fremadrettede interesse for det naturfaglige

område. Overordnet set trænger feltet til, at erfaringerne samles og udbredes.

Nogle kommuner er kommet ret langt. Rundt omkring i landet afprøves forskellige forsøg med at udvikle børns og pædagogers naturvidenskabelige viden gennem lokale arrangementer for børnehavebørn. Det kan være festivaller, som beskrevet ovenfor. Her er pædagogerne meget opsatte på at støtte børnene i at undersøge, opstille ideer eller hypoteser, afprøve dem og derpå justere.

Festivallen er et godt eksempel på, at understøttelse og udvikling af børns naturvidenskabelige kompetencer kræver en særlig form for opmærksomhed. Og at denne opmærksomhed er nødvendig, hvis vi sigter mod at skabe en større interesse for det naturvidenskabelige område i fremtidige generationer.

VIDEN FRA VIA

Af: Niels Ejbye-Ernst, ph.d. og lektor på VIA Pædagoguddannelsen i Aarhus

Den sunde fornuft skal kvalificeres

Børn skal have grundlæggende viden om naturfaglige forhold, hvis de i fremtiden skal forstå og forholde sig kritisk til klimaspørgsmål og spildevandsdilemmaer

”Allerede i børnehavealderen blev jeg inspireret til at gøre seje ting gennem fx eksperimenter. Og gennem fantasier og forestillinger lærte jeg, hvordan noget nyt kunne se ud”. Det fortalte årets unge forsker Emil Bülow på den årlige naturfagskonference ”Big Bang – naturfag for fremtiden”, der blev afholdt i Roskilde i februar.

Naturfaglig interesse skal stimuleres
Fremtidens uddannelsessystem efterspørger børn og unge, der som Emil Bülow kan arbejde problemløsende og systematisk. Men danske skolebørn er ifølge undersøgelsen ”Fremtidens naturfag”, udarbejdet af naturfagsdidaktiske forskere fra Københavns Universitet ikke særligt interesserede i naturfagene.

Samtidig er naturfagene i den ny pædagogud-

dannelse og den ny læreruddannelse under pres, med faldende timetal, mindre tid og modulisering. Altså kortere perioder, hvor de studerende kan lære at tænke naturfagligt. Det er et paradoks og et stort problem. For de tidlige metaforer og tanker om natur og naturfænomener kan ikke overlades til børnene selv. Børnene skal møde veluddannede pædagoger – og senere lærere – der kan støtte og kvalificere deres tanker inden for det naturfaglige område.

OM

Niels Ejbye-Ernst
nee@via.dk

Lektor og Ph.d. på
VIA Pædagoguddannelsen i Aarhus
Forsker i pædagogers arbejde i
naturen og læreres undervisning
uden for klasserummet.

VIDEN FRA VIA

Hvis vigtige samfundsmæssige beslutninger ikke alene skal overlades til eksperter, skal **"den sunde fornuft"** kvalificeres. Det skal påbegyndes allerede i børnehavealderen

TÆND INTERESSEN

Pædagogers vidensniveau og didaktiske kompetencer skal styrkes, hvis vi vil tænde børnenes interesse for naturfagene", mener lektor Niels Ejby-Ernst

Behov for mere uddannelse

Pædagoger i Danmark vil gerne arbejde med børns tidlige begreber og metaforer inden for naturfagene. Det viser erfaringer fra projekter i en lang række kommuner – fx "Naturvidenskab i børnehøjde" og SMOL-projektet, hvor der er fokus på en undersøgende og eksperimenterende tilgang. Men pædagogers vidensniveau og didaktiske kompetencer kan og bør styrkes, hvis børns fremtidige interesse for naturfagene skal tændes. Det kan ske igennem længerevarende projekter, udviklingsarbejder og uddannelse. Det viser forskningsbaseret viden og erfaringer fra såvel diplomkurser, konferencer og andre arrangementer.

Det kræver viden at tage stilling

Der er behov for, at alle mennesker grundlæggende kan forholde sig til naturfaglige forhold. Mange samfundsmæssige problemstillinger om fx klimaforhold, overgødskning af de indre farvande og forvaltning af landskabet kræver grundlæggende indsigt og interesse. Den interesse kan fremelskes i en tidlig alder gennem nysgerrige og undersøgende tiltag. Så hvis mange, vigtige samfundsmæssige beslutninger ikke alene skal overlades til eksperter, skal "den sunde fornuft" kvalificeres og dette skal gerne påbegyndes allerede i børnehavealderen.

Agenter og nørder på ekspedition

I Fussingø Naturbørnehave er børnene både agenter og nørder. De lærer at undersøge, eksperimentere, vurdere og analysere naturvidenskabelige fænomener. Metoder der ikke blot handler om at arbejde naturvidenskabeligt, men samtidig er en måde at møde verden på.

”Jeg bruger kalibreringssand som jeg hælder ned i bøtterne. Så kan jeg indstille vægten. De er både lodrette og vandrette”. Det er Gustav på fem år, der svarer på, hvordan han er sikker på, at hans hjemmelavede vægte kan veje korrekt. Sådan lærer han at tænke i Fussingø Naturbørnehave. Her bruger pædagogerne nemlig bevidst naturvidenskabelige begreber sammen med børnene. ”Vi udfordrer børnenes begreber, så de får et naturvidenskabeligt ordforråd. Vi eksperimenterer, udforsker, vurderer og konkluderer ud fra den viden, vi får igennem vores eksperimenter. Det skærper i den grad bør-

nenes naturvidenskabelige forståelse,” siger Kristoffer Larsen. Sammen med Mette Palsgård er han ansat i Fussingø Naturbørnehave og sammen har de været med til at udvikle en naturbørnehave med masser af plads og naturvidenskabelige eksperimenter.

Han fortæller, at de altid har et bestemt fokus på deres eksperimenter. Og sammen tager børn og voksne af sted på ekspeditioner, hvor de undersøger verden med forskellige naturvidenskabelige briller.

Science og matematik i børnehaven

Inden Kristoffer og de større børn (Nørderne) tager af sted på dagens ekspedition, starter de med et lille oplæg om dagens indhold. En dag med fokus på vægt og størrelsesforhold fortæller Kristoffer om kalibrering, ligevægt, lodret og vandret.

LOGBOG

Børnene arbejder med logbøger. De tegner, maler og skriver. For dem er det ren leg.

VANDRET ELLER LODRET

I dag er der fokus på vægt og størrelsesforhold. Børnene lærer om kalibrering, ligevægt, lodret og vandret

ORD PÅ NATURVIDENSKABEN

Vi udfordrer børnenes begreber, når vi arbejder med konkrete eksperimenter. Så udvikler de nemlig et naturvidenskabeligt ordforråd

DOKUMENTATION

Barnet over sig i at tegne og skrive det, han har oplevet. Og for pædagogerne er det ren dokumentation

BØRN LÆRER UDENFOR

”Jeg bruger bevidst de naturvidenskabelige be- greber, så børnene lærer dem og kan bruge dem. Så diskuterer vi fx om et insekt med otte ben ve- jer det samme som en bille med kun fire ben? Ve- jer man mere, når man er 50 år end hvis man er 25 år? Jeg hjælper dem med at stille ind på det emne, vi skal ud og undersøge,” siger Kristoffer.

Sammen har de produceret hjemmelavede væg- te med plastikbøtter, træ og snor. Dem bruger de til at veje det, de finder i løbet af dagen. De kali- brerer og retter til undervejs, så alt er klart til at få målt biller, grankogler, skovsnegle og andet godt.

”Når dagens oplæg er slut, sætter ekspeditionen i gang. Hvad skal vejes? Hvad er interessant at se nærmere på? Vi gætter på, hvad tingene vejer, hvad der vejer mest. Hvordan vi får det kalibreret ordentligt,” siger Kristoffer.

Vi dokumenterer og vi lærer

Når de er tilbage på basen igen, arbejder børnene med deres logbøger. De tegner, maler og skriver. ”For dem er det ren leg. De husker, de udvikler og de øver sig i at tegne og skrive. Og for os er det ren dokumentation, hvor vi ser, hvor meget bør-

nene lærer og rykker sig,” siger Kristoffer.

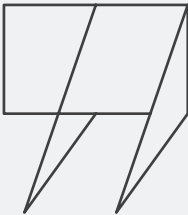
Han fortæller, at de tager bille- der og video hele tiden. Så ser de det sammen med børnene. Sikrer at, børnene får tingene at se og høre mange gange. For så lærer de bedre.

Smat og mudder

Også de mindre børn (agenter- ne) gør sig også klar til dagens eksperimenter. De skal under- søge mudder og smat. Fra en naturvidenskabelig vinkel. Na- turligvis.

”Hvad kan vi bruge mudder til? Hvordan laver vi en rigtig god mudder til at bygge med? Eller til at male med? Vi eksperimen- terer med at fortynde og gøre tykkere i konsistensen. Alt efter hvad mudderet skal bruges til,” siger Mette Palsgaard, kollega til Kristoffer.

Og understreger sammen med Kristoffer, at de- res mål med udepædagogikken blandt andet handler om at lære børnene at finde dybere lag i deres møde med verden. At kvalificere den måde de ser verden på. Og de to er ikke i tvivl om, at deres børn bliver gode til naturfag.

Før hed vi Mariehønsene og Smølferne. Men nu er vi Agenter og Nørder og **kalder vores ture for ekspeditioner**. For børnene opfatter sig som naturvidenskabsmænd, der skal udforske verden

OM

Kristoffer Larsen & Mette Palsgård

Kristoffer Larsen og Mette Palsgård er begge pædagoger i Naturbørnehaven Fussingø. De arbejder målrettet med at skærpe børns nysgerrighed og læring med udgangspunkt i temaerne science, matematik og udeliv.

De har begge bidraget aktivt i SMOL-projektet

Vi hopper ligesom græshopper

I Fussingø Naturbørnehave sørger pædagogerne for at sætte fokus på de naturvidenskabelige eksperimenter. Det kan fx være ugens dyr. En ræv. Så kigger de sammen på en udstopet ræv og undersøger, hvordan den ser ud på nært hold. Fx kan vi have fokus på ord. Sammen med børnene undersøger vi, hvilke ord de forbinder med en ræv. Rævehule, hønsejæger. Vi har forskellige opmærksomhedspunkter. På den måde kobler vi en naturvidenskabelig tilgang med også at arbejde med sproglig kvalificering,” siger Mette Palsgård, pædagog i Fussingø Naturbørnehave.

Hun fortæller, at de også arbejder med den kropslige tilgang og med sanser i det hele taget. ”Vi laver forskellige rævelege. Det kan fx være ”Den snedige ræv og hønen”. Det er egentlig en almindelig tagfat leg. Men med ræven i fokus. Ræven, der jagter høns. Så leder vi efter ræven og rævespor. Vi snuser, kigger efter forskellige spor og åbner vores sanser. Vi skærper opmærksomheden,” siger Mette.

Kropslig indlæring

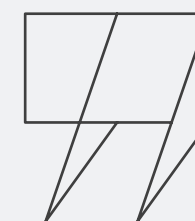
De lærer børnene at begribe med kroppen. Hvis de fx ser en bille, så leger de en billeleg.

”Når du bliver taget, er du en

bille. Hvad gør billen så? Den går på fire ben og den går tæt ved jorden. Hvis den falder om på ryggen, kan den næsten ikke komme op på benene igen. Så gør børnene ligesom billen og lærer på den måde både igennem hoved og krop,” siger Mette.

Eller de finder en græshoppe. Så ser de på den, tegner den og springer ligesom den.

”Vi måler den og springer så mange gange den længde som en græshoppe kan springe. Sammenligner med os selv. Hvor mange gange vores længde svarer det til? Hvor langt kan græshoppen hoppe og hvor langt kan du selv hoppe? Vi måler, vejer og lærer at begribe om størrelsesforhold,” siger Mette. Og forklarer, at man sagtens kan lave mange af de samme ting i naturen som de laver inde i børnehaven. Her gør de det bare på naturens præmisser.

Børnene begriber med kroppen. Hvor langt kan græshoppen hoppe og hvor langt kan du selv hoppe? Vi måler, vejer og lærer at forstå størrelsesforhold”

BØRN LÆRER UDENFOR

LEVENDE NATUR

Naturen byder på helt særlige, sanselige oplevelser

VIDEO

Tag med Nørderne på ekspedition

Forstå og begribe verden

”Vi maler jo også, når vi er udenfor. Men herude maler vi ikke nødvendigvis med pensler. Her tager vi fx en fjer og maler med. Eller vi kan male med mos. Det er bare en anden måde at arbejde på. I naturen kan du arbejde, hvor du vil. Og du skal ikke være bange for at spille,” siger Mette.

Hun uddyber, at i børnehaven lærer de børnene at forstå og begribe verden. At tænke systematisk, gætte, forsøge, eksperimentere og vurdere. De lærer at gå metodisk til værks. At bruge naturvidenskabelige begreber til at begribe den verden, de er en del af.

Fakta om SMOL

SMOL står for Science, Math and Outdoor Learning. SMOL er et EU-projekt med fokus på science og matematik for de mindste børn. I Randers Kommune har dagtilbuddene Vorup og Fussingø/Bjerregrav arbejdet i 2012-2014 med målrettet at øge de 1-6 årige børns nysgerrighed og læring med udgangspunkt i temaerne science, matematik og udeliv.

Daginstitutionerne i Randers arbejder sammen med andre institutioner fra Norge, Sverige, Estland, Belgien, Tyrkiet, Spanien, Italien og Danmark. Parterne fra de otte deltagerlande har besøgt hinanden og udvekslet viden og erfaringer om pædagogisk arbejde med science, math og udepædagogik.

Sammen har de udarbejdet to E-bøger og 2 Imovies.

Se mere på SMOL's [blog](#)

BØRN LÆRER UDEFOR

Af: journalist Hanne Duus, hd@via.dk

Snobrøds- testen

Kan du lave snobrød, kan du lære at læse

I Den integrerede institution Haven centralt i Aarhus Midtby lærer børnene at lave perfekte snobrød. For så har de lettere ved at lære at læse.

De øver sig mindst én gang om ugen på at lave snobrød. Og inden børnene er skoleklar, kan de alle lave et helt perfekt snobrød.

Mød Lene Brix, lærer, og Vibeke Nielsen, daglig leder af daginstitutionen, der fortæller om, hvorfor det er så vigtigt, at børnene lærer at lave snobrød.

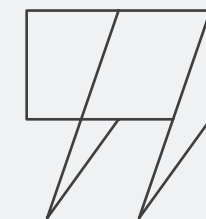
Hør snobrødseksperter
fortælle, hvordan de
laver det perfekte
snobrød

Snobrødstesten
- børn kan læse,
hvis de behersker
snobrødsteknik

Kan man bage
et snobrød, så
har man
lært at holde
koncentrationen

ANMELDELSE

Af: Mette Palsgård, Pædagog i Fussingø naturbørnehaven

Naturen er bare et **klik** væk

Skoven-i-skolen.dk kickstarter enhver pædagog, der har mod på at indtage uderummet. Tap birkesaft, byg en krabbefanger eller bag en pizza på pind - her er praktiske ideer til faglig udeliv året rundt.

Det er højaktuelt at arbejde pædagogisk med naturen som rum og ramme for læring. Ikke mindst fordi vores færden i naturen kan træne evnen til at opstille hypoteser, finde systemer og efterprøve eksperimenter. Naturvidenskabelige kompetencer, som uddannelsessystemet efterspørger.

Men mange pædagoger og lærere føler sig ikke helt klædt på til at udfolde uderummets muligheder. De synes måske ikke,

de ved tilstrækkeligt om natur og at arbejde pædagogisk i naturen. Det råder hjemmesiden www.skoven-i-skolen.dk, der har fået nyt liv, bod på.

Målrettede aktiviteter

Hjemmesiden henvender sig først og fremmest til lærere og pædagoger, der har lyst til at finde viden om natur og ideer til aktiviteter udenfor. Siden er målrettet skolens fagområder og opdelt i alderssvarende undervisningsforløb, men kan

afgjort også bruges i dagtilbud og SFO. Den er sprængfyldt med spændende faglig læsning, der er tematiseret eller emneopdelt og let at orientere sig i.

Bliv klogere sammen med børnene

Skoven-i-skolen lægger op til nysgerrig undersøgelse sammen med børnene. Fx kan man prøve et tryk eller tre på årshjulet og se hvilke aktiviteter, der er aktuelle i den pågældende måned (årstid).

Siden er også fyldt med billeder og et leksikon, der fortæller om alt fra bænkebiddere og bæredygtigt skovbrug til viol og vortesvin. Og hver

ANMELDELSE

gang du klikker og vælger at læse om noget specifikt, så er der sammenhæng med andet materiale på siden eller ideer til fordybelse.

Klar på alle platforme

Med den reviderede platform er det nu også muligt at hente viden, ideer og materialer frem på alle digitale platforme: computere, tablets, mobiltelefoner. Det er med til at sikre deltagelse og ejerskab i en fælles tilegnelse af mere viden om naturen.

Formidling og fortolkning

Siden appellerer på mange niveauer til ”hands on”. Aktivitetsforslag som Dagbogen og Naturspionen lægger fx op til, at børn og voksne ikke alene har fingrene i jorden, men også lærer at beskrive og fortælle om oplevelser og processer, de er en del af. Børnenes fortællinger, tegninger og skriblerier bliver på den måde en umiddelbar dokumentation for deres læring. Samtidig kan Skoven-i-skolen også bruges til at vidensdele erfaringer og resultater mellem forskellige institutioner eller grupper, der arbejder med det samme tema.

Naturfaglig

kompetenceudvikling

Skoven-i-skolen er ikke kun for natur-nybegyndere. Siden kan også være til stor inspiration for pædagoger, der har mere erfaring med at være udenfor med børn og bruge naturen som middel og metode. Der er dybde og genkendelighed i de forløb og aktiviteter, der præsenteres. Og hjemmesiden præsenterer omfattende og direkte links til undersøgelser og forskning, relevant litteratur og nye aspekter i forhold til at arbejde pædagogisk udenfor. For den utrænede og den mere erfarne tilbyder Skoven-i-skolen et robust grundlag. Herfra kan alle begive sig ud i, bruge og lære om naturen.

Hent inspiration her
Naturdagbog
Naturspion
Årstidshjulet
Leksikon

HJEMMESIDE FAKTA

Titel:

Skoven i Skolen

Udgivet af:

Skoven i Skolen er udgivet i et samarbejde mellem: Naturstyrelsen, Dansk Skovforening, Friluftsrådet, Undervisningsministeriet og ”Træ Er Miljø”

Skoven i Skolen er et undervisningsprojekt om udeskole, som giver pædagoger, lærere og elever mulighed for at flytte undervisningen ud i skoven, til søen, kysten, det åbne land – eller ind i byens rum

Anmeldt af:

Mette Palsgård

Ansæt som pædagog ved Fussingø Naturbørnehave

Tilmeld dig Skoven-i-skolens **Nyhedsbrev**. Her får du årstidsrelevante ideer til udeundervisning – og nyt om udeskole

MED NATUREN SOM MIDDEL

Af: Hanne Duus, hd@via.dk

I Thy er naturen en pædagogisk kraft

Naturens rammer og ressourcer er omdrejningspunktet, når bo- og uddannelsesstedet Elmelund arbejder sammen med Nationalpark Thy i et beskæftigelsestilbud for sent udviklede unge.

Mistbænke, bær og urter til ølbrygning og brænde til salg hos den lokale købmand. Det er blot nogle af de mange produkter som medarbejderne på Elmelund producerer. Et bo- og uddannelsessted for sent udviklede unge mellem 18 og 30 år med generelle indlæringsvanskeligheder og mentale og sociale funktionsnedsættelser. Sammen med Nationalpark Thy, Naturstyrelsen Thy, Regional Madkultur Thy/Mors og Thy Erhvervsforum er Elmelund i færd med at skabe det største

socialøkonomiske projekt i Thy-området nogensinde. Projektet hedder Thy Naturkraft og arbejder med råvarer fra lokalområdet - Thy Nationalpark. De samler og sanker råvarer fra området, anvender, forarbejder dem og sælger dem videre på markedsvilkår. Og samtidig hjælper de til i Nationalpark Thy.

Højt til himlen

Ifølge Brian Nyby, koordinator og jobkonsulent, handler projektet grundlæggende om at

skabe arbejdspladser for sent udviklede unge mellem 18 og 30 år.

"Vi arbejder med unge mennesker, der befinder sig på kanten. Unge, der ikke lige passer ind i de gængse systemer. Vi forsøger at finde en plads til dem, så de gør gavn i det samfund, de også er en del af," siger Brian Nyby.

Thy

MED NATUREN SOM MIDDEL

Han er ikke i tvivl om, at udelivet og vægten på, at det drejer sig om meningsfyldt arbejde, er væsentlige faktorer ved Elmelunds arbejde. Ifølge ham er der masser af plads og højt til himlen. Det er sundt for både de unge, deres pædagoger og for de produkter, der kommer fra værkstederne.

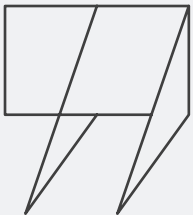
”Vi har flere muligheder at tilbyde vores elever. Hvis de ikke har det så godt en dag, så er der mulighed for at skifte plads. At flytte hen på et af de andre værksteder for et par dage, eller komme ud i naturen og få luftforandring,” siger Brian Nyby.

Samarbejde med lokale virksomheder

Han er oprindeligt uddannet tømrer, men hans primære

MENING

Det giver mening, når vi selv fælder, kløver, pakker og sælger træet.

Vi samler urter og bær til Thisted Bryghus’ nye nordiske øl. **Og brænde til Natur og Skovstyrelsens shelters**, så der altid er brænde, når der kommer overnattende gæster”

funktion er at finde frem til virksomheder, der vil samarbejde med Elmelund.

”Lige nu arbejder vi sammen med flere lokale virksomheder. Vi samler urter og bær til Thisted Bryghus’ nye nordiske øl. Vi samler brænde til Natur og Skovstyrelsens shelters, så der altid er brænde, når der kommer overnattende gæster. Og lige nu er vi i gang med at producere 27 mistbænke til forskellige skoler her i området,” siger Brian Nyby. Han fortæller, at mistbænkene er et godt eksempel på den arbejdsproces, der kendetegner Elmelund.

PÆDAGOGISK RAMME

Naturparken er den pædagogiske ramme for brugernes udvikling, forklarer Brian Nyby

Vi følger hele processen

”Vi producerer mistbænkene helt fra bunden. Fra træ til færdigt produkt. Vi skal selv fælde træerne, få stammerne ind til savværket, høvle dem. For til sidst at samle dem med plexiglas til en endelig mistbænk,” siger Brian Nyby. Indtil nu har beboerne fremstillet fem mistbænke og er ved at gøre klar til de resterende 22.

Arbejde med mening

Signe Work Bech er i lige nu i praktik på Elmelund. Hun studerer til pædagog på VIA Diakoni og

MED NATUREN SOM MIDDEL

Socialpædagogik. Hun er enig med Brian Nyby i, at noget af det gode ved Elmelund er, at arbejdet giver mening. For alle. Lige nu er hun i gang med et større sofaprojekt sammen med en gruppe unge.

”Det giver god mening at lave noget, der er til gavn for andre. Og så er det godt at kunne følge hele processen. Undersøge hvor tingene kommer fra. Hvordan kommer vi fra et træ i skoven til pludselig at stå med brædder, vi kan sømme sammen til vores sofa? Vi følger hele processen,” siger Signe Bech. Sammen med resten af holdet er hun nu i gang med at sy puder til sofaen, og så skal den sættes til salg.

Hun understreger, at arbejdet bestemt er en pædagogisk udfordring. Pædagogerne skal altid være omstillingsparate, kunne håndtere ændringer i planerne fra time til time. For pludselig kan en af brugerne få det dårligt. Og så går det forud for god planlægning. Men det er det hele værd. For arbejdet giver mening – for dem alle sammen.

HØJT TIL HIMLEN

Computerspil bag nedrullede gardiner skiftes ud med frisk luft og højt til himlen. Det har stor effekt.

Elmelund

Elmelund er et bo- og uddannelsessted i Thisted Kommune for sent udviklede unge mellem 18 og 30 år. Et tilbud til unge med generelle indlæringsvanskeligheder samt mentale og sociale funktionsnedsættelser.

Mød Elmelund på Facebook, hvor de lægger små historier ud om sig selv. Det er blandt andet her igennem, de møder flere af de virksomheder, de arbejder sammen med. Flere ringer med nye opgaver, som de gerne vil har Elmelund til at løse for dem.

Se mere [her](#)

MED NATUREN SOM MIDDEL

Af: Karen Møller Jensen, kmj@via.dk, lektor på VIA Pædagoguddannelsen i Holstebro

Drop pænheden!

– og gør haven til ramme for deltagelse

Lige rækker gulerødder og blomstrende pelargonier i pæne krukke. Sådan ender det ofte, når "udenfor" bliver den pædagogiske ramme. Men hvad nu hvis brugerne hellere vil flade ud i en skæv plasticstol - og kigge på ukrudtet frem for at luge det?

Arbejdet med og i pædagogiske haver har potentiale til mere end at indfri pædagogens forventninger om pæne sanseha- ver og afgrøder til køkkenet. I

haven gemmer sig et pædago- gisk potentiale for læring og dannelse. Og for oplevelsen af at være en betydningsfuld del af et fællesskab. Skal det po- tentiale forløses må borgerne have mulighed for at samskabe i haven. Og derfor er demokra- tisk deltagelse et nøglebegreb, når pædagoger arbejder med haven som pædagogisk ramme. I udviklingsprojektet Haven som lærested, undersøgte jeg i samarbejde med Institutio- nen Skovlund tæt på Holste- bro, hvordan borgere med funk- tionsnedsættelse i højere grad kan opleve demokratisk delta- gelse på nye måder. Og her var haven ramme.

MED NATUREN SOM MIDDEL

Borgerne har værdifulde ideer

I projektet på Skovlund arbejdede borgere med funktionsnedsættelse i haven fire timer hver uge. Undervejs og da sæsonen sluttede spurgte vi dem, hvad der var gået godt og skidt i haven. Skulle vi gøre noget nyt og anderledes fremover? Hvad fungerede? Hvad drømte de om, at haven kunne bruges til?

Ikke alle har et talesprog. Men de, der kunne udtrykke sig verbalt, foreslog blandt andet, at vi skulle lægge net over jordbærrene og huske at fuglene ikke måtte bliver fanget i det. At vi kunne lave fugle- og rådyrsskræmsel, fx en katterobot. Eller hente menne-skehår hos frisøren, som vi kunne hænge op. Andre drømte om en scene, med strøm til lyd og lys, så vi kan spille teater og optræde. Ingen foreslog sansehaver.

Lydhør fremmer oplevelsen af deltagelse

I mit arbejde med pædagogiske haver ser jeg en tendens til, at pædagoger overtager haven. Ofte med en bestemt æstetisk forståelse af, hvad en have er. Og uden at afstemme havens funktion med de brugere, haven er til for.

Det er dejligt, at pædagoger er engagerede og har viden og færdigheder, de kan bruge i haven. Men i udviklingsprojektet på Skovlund gjorde vi os - som eksemplet ovenfor viser - den vigtige erfaring, at pædagogens mest betydningsfulde opgave ligger i at understøtte borgeres egne ideer og behov i de pædagogiske haver. Hun må være lydhør med kropslig og mental nærværelse. Hun tør være undersøgende og blander sig aktivt, så borgeres egne udtryk og livsdueligheder kan komme til udtryk. I vores projekt skrev bor-

Jeg ser en tendens til, at pædagoger **overtager** den pædagogiske have med en bestemt æstetisk forståelse. Og **uden at afstemme** havens funktion med brugerne

gerne fx digte om og lavede tegninger af egne ønsker til en have osv.

Pædagogen gør sig umage i det pædagogiske udviklings- og mulighedsrum. Også selvom dét, at tale sammen kan være en udfordring. Når det lykkes og pædagoger formår at organisere og udføre arbejdet i haven på bestemte måder, opstår der en særlig mulighed for deltagelse og læring.

OM

Karen Møller-Jensen
kmj@via.dk

Lektor ved VIA
Pædagoguddannelsen Holstebro

Programmedarbejder i VIA
OUTDOOR. Cand. mag i Etnografi
og Socialantropologi, Europastudier
samt HD2 i Organisation. Gartner og
havetegner.
Se også ????

Arbejder aktuelt med et projekt
om ”Skolehaver og understøttende
undervisning” i samarbejde Holstebro
Kommune og Idom-Raasted,
Naur-Sir og Skave skoler. (link til
”skolehaver...”??

MED NATUREN SOM MIDDEL

Vi er sådan nogen, der kan dyrke kartofler. Vi ved og kan noget om kartoffel-
dyrkning. Vi lugter af bål, fordi vi laver bål hver gang, vi er i haven. Og måske forestiller vi os, at vi kører i damptog til Italien!”

Der opstår det, som uddannelsesforskerne Ane Qvortrup og Tina Keiding kalder et mulighedsgørende rum.

Egne traditioner og ny identitet

Når pædagogen er undersøgende og finder nye veje til at kommunikere og samskabe med borgerne, skabes der samtidig plads til, at deltager-
nes egne traditioner i haven kan udvikles. Haven

tilfører af sig selv en realitet og materialitet, der kalder på traditioner og rutiner. Og på en (kultur) identitet.

På Skovlund så vi spor af en sådan identitet. Borgerne oplevede sig som en særlig flok: ”Vi er sådan nogen, der kan dyrke kartofler. Vi ved og kan noget om kartoffeldyrkning og forstår at lave kartoffelsalat til glæde for andre. Vi er stolte af den opmærksomhed, vi får, når vi laver grøntsagsjuice til alle. Vi lugter af bål, fordi vi laver bål hver gang vi er i haven. Og måske forestiller vi os, at vi kører i damptog til Italien!”

I haven fik borgerne således mulighed for at fortolke, hvad der skete med dem selv og med andre. De fik chancen for at gøre noget sammen og opleve sammen. Brugte deres krop-

pe sammen. Og skabe noget. Dyrke planter, behandle dem og raffinere produkterne.

Det velfriserede må bøje sig

Haven giver dog ikke af sig selv mulighed for denne oplevelse af demokratisk deltagelse og udvikling af traditioner. Pædagogen må gøre det muligt. Hun må bruge sit overblik og kendskab til de mennesker, der er med i haven. Hun må være undersøgende og arbejde med at forstå, hvad de vil bruge haven til. For når haven bliver et læringsrum for demokratisk dannelse, må det velfriserede rosenbed bøje sig for teaterscener, bålpladser og katte-robotter.

Projekt ”Haven som lærested”

Projektet er et samarbejde mellem institutionen Skovlund, Holstebro Kommune og VIAOUT

Projektet involverede 10-12 borgere med funktionsnedsættelse, Mona Daasbjerg, Skovlund og studerende fra VIA Pædagoguddannelsen i Holstebro, der sammen arbejdede i haven fra foråret til oktober 2014

Målet var at afdække hvilken læring, der kan påvises i haverne.

Læs også ”Talelysten dukker op ude i haven”

Integration i naturen

Flygtninge og indvandrere har stor fordel af at lære sprog og kultur gennem aktive oplevelser og handlinger i naturen. Det viser et internationalt udviklingsprojekt, der har integration som mål og naturen som metode

Når pædagoger og lærere bruger naturen som ramme for læring og integration, slår de to fluer med ét smæk. Vi husker og lærer nemlig sprog og kultur bedre, når det sker gennem aktive og oplevelsesorienterede metoder udenfor. Og samtidig får vi mulighed for at opleve naturen, som et sted for bevægelse og sundhed. Et sted hvor stress reduceres og krop og sind kan rekreere. Det er erfaringerne fra et internationalt udviklingsprojekt LINC - "Outdoor learning for Integration through Nature and Cultural Encounters". Her samarbejder forskere og undervisere fra Sverige, Italien, Finland og Danmark om at udvikle kon-

krete metoder, der kan fremme integration for nytilkomne flygtninge og indvandrere gennem natur og kulturmøder. Målet med projektet er, gennem konkrete workshops i de forskellige deltagerlande at udvikle lærere og pædagogers kompetencer, så de bliver dygtige til at anvende omgivelserne til læringsmæssige formål.

Naturens muligheder skal tydeliggøres
I den nordiske kultur og tradition opfatter vi naturen som et godt sted at opholde sig. Her er frisk luft og god plads. Og vi opfatter naturen som kilde til sundhed, hvilket også forskningen bekræfter.

I LINC projektet er det en ambition at udvikle metoder, der styrker flygtninge eller indvandreres mulighed for at blive integreret

ET NET AF TRYGHED
Deltagerne fletter i fællesskab et net. Bagefter hænger de hver især et foto i nettet, der udtrykker tryghed.

OUTDOOR I INTERNATIONALT PERSPEKTIV

Men undersøgelser viser, at borgere med en anden etnisk oprindelse i mindre grad end fx danskere, gør brug af naturen. Det er ikke en del af deres naturlige bevidsthed eller tradition at bruge naturen som ramme for sociale og rekreative formål. Blandt andet fordi de:

- Mangler kendskab til den lokale natur og de frie adgangs muligheder.
- Oftest bor i (stor)byer, hvor det kræver transport at komme ud i naturen.
- Føler sig utrygge i naturen.
- Opfatter ophold i naturen som lavstatus, på linje med bønder og fattige.

Der er derfor et behov for at udfolde de muligheder, som ophold i naturen giver de nytilkomne. For flygtninge og indvandrere har også brug for at lære om og af naturen og forstå, hvorfor den er et godt sted at tage hen. Det får de mulighed for i de forskellige works-

hops, som projektdeltagerne i det internationale LINC projekt på skift er værter for. Og hvor både flygtninge, indvandrere og professionelle sammen afprøver og udvikler måder at lære nyt på i naturen.

Naturen fremmer forståelsen

Joseph, der er flygtning fra et afrikansk land og nu arbejder med uledsagede flygtningebørn i Finland, deltog på workshoppen i Turku i Finland. Han var med for at lære, hvordan han i sit arbejde kan bruge naturen til læring. På workshoppen fremviste hans gruppe en dans, der illustrerer, hvilke dyr man kunne møde i den finske natur. Workshoppen gav Joseph konkrete oplevelser af, hvordan udelæring kan praktiseres gennem eksemplariske øvelser. Han fik afprøvet aktiviteter og metoder. De blev evalueret og diskuteret undervejs, så han kan bruge det i sin arbejdssammenhæng.

Flyt læring udenfor

Workshoppen bekræftede, at flygtninge og indvandrere har stor fordel af at lære gennem aktive oplevelser og handlinger i naturen. Eller i deres nærområde, i stedet for at sidde inde i klasselokaler og lære ved traditionel undervisning. Det bliver lettere at sætte ord på de tanker og den frygt, flygtningen kan have i forhold til fx naturen og dyrelivet i det nye, fremmede land. En erfa-

ring, som Joseph selv har gjort sig, og som han også oplever i sit nuværende job. Han oplevede selv, hvordan det ukendte blev en stor hindring for, at han som uledsaget flygtningebarn fik lyst og vilje til at opholde sig ude.

Børn relaterer til tidligere oplevelser, som også John Deweys læringsforståelse peger på. Når de oplever nyt og skal lære nyt kobler de på tidligere erfaringer. Hvis de i barndommen har lært

at være frygtsomme og på vagt ude i naturen, så passes nye naturoplevelser ind i disse tidligere erfaringer. Men det ender så også nogen gange med forkerte konklusioner, og en ubegrundet angst, når oplevelsen foregår i en anden ramme i det nye fremmede land.

Nye metoder skal styrke integrationen

I LINC projektet er det en ambition at udvikle metoder, der fremmer og styrker flygtninge eller indvandreres mulighed for at blive integreret. Erfaringerne fra workshops i fire forskellige europæiske lande peger på, at naturen er en succesfuld ramme for den udviklings- og læreproces, som nytilkomne skal igennem. Men projektet viser også, at undervisere og pædagoger har en stor opgave i at formidle og rammesætte naturens læringsmuligheder. Især når de nytilkomnes sproglige forståelse er stærkt begrænset.

LINC projektet kort

Projektets formål er at udvikle konkrete metoder, der kan fremme integration for nytilkomne flygtninge og indvandrere gennem natur og kulturmøder.

Fire nationale og fire internationale workshops er gennemført med skiftende værtsskaber i 2013-2015. Ny ansøgning om en videreudvikling af projektet er sendt. Her er fokus på udvikling af sproget gennem brug af naturen og omgivelserne.

I projektet deltager:
Linköping University (projektledelse), Sverige
Novia University of Applied Sciences, Finland
Bologna University, Italien
Via University College, Danmark

Projektet er støttet af midler fra Leonardo da Vinci Transfer Of Innovation og præsenteres på konferencen Ute ar inne, september 2015 i Linköping i Sverige

Læs mere om LINC projektet [her](#)

FLYT LÆRING UDENFOR

Det er meget lettere at sætte ord på en konkret, oplevet verden

OUTDOOR I INTERNATIONALT PERSPEKTIV

Af: lektor Lis Reinholdt Kjeldsen, VIA Pædagoguddannelsen i Horsens

Joseph og bjørnen

En fortælling om at møde et nyt lands natur

Joseph kom til Finland, som ung flygtning fra Afrika. Han boede sammen med andre uledsagede unge på et center i udkanten af byen Turku. Her sørgede pædagoger for, at de unge blev akklimatiseret og vænnet til de nye omgivelser. Joseph havde meget at vænne sig til. Han var langt væk fra sin familie, og det var en udfordring at finde ud af, hvordan han kunne leve i et så fremmedartet og koldt land. Han kom selv fra et sletteområde i Afrika, hvor sand, støv og forkrøblede buske og træer var det almindelige billede. Modsætnin-

BJØRNESKRÆK

Er man vokset op med vilde dyr lige uden for døre, så møder man uvilkaarlig sit nye lands fauna med skepsis.

gen til Finland var overvældende. Her var masser af grønt alle steder, masser af søer og vandløb, men altså også en hel anden temperatur.

Nyt land, ny kultur

Pædagoger og lærere lagde et stort arbejde i at fortælle om Finland, om folk og kultur, så de unge kunne føle sig hjemme og finde deres egen vej og fremtid i Finland. Joseph var glad for det nye land og meget interesseret i at lære nyt. Han lærte også, at der i Finland findes bjørne i de store skove. En af mange daglige aktivite-

ter var en løbetur på 5 km. Joseph var glad for at løbe, men han var ikke glad for den del af turen, der gik ind i et skovområde. En dag tog en af pædagogerne ham til side for at finde ud af, om han havde traumatiske oplevelser, der kunne ligge til grund for hans ubehag i skoven.

Naturen kan være farlig

Joseph fortalte, at han var bange for, at der kunne ligge en bjørn på lur i buskadset. Han fortalte også om sit liv i en lille landsby omkranset af et beskyttende tjørnehegn. På den anden side kunne der stå vilde dyr parat til at angribe. Det var en dybtliggende frygt indprentet fra barndommen, som var afgørende for overlevelse i hjemlandet. Han vidste, at løver og hyæner kunne angribe og nedlægge et menneske så let som ingenting. Han var sikker på, at en bjørn i Finland kunne gøre det samme. Den skæbne ville han undgå, nu han endeligt var kommet i sikkerhed i Finland.

En sjælden bjørn

Pædagogen lyttede til Joseph og kunne på den måde forstå den frygt, Joseph havde for at løbe i skoven. Hans frygt var reel, men det var faren ikke. Og det kunne pædagogen hjælpe ham til forstå og overkomme.

Joseph er ikke længere bange for bjørne. Han har fået viden om, hvor de lever. Og nu ved han, hvor heldig han er, hvis han får lov at se en.

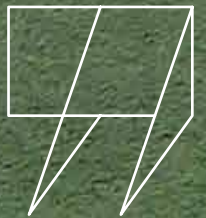
OUTDOOR I INTERNATIONALT PERSPEKTIV

Af: lektor Karen Seierøe Barfod, VIA Lærerruddannelsen i Nr. Nissum og lektor Lis Reinholdt Kjeldsen, VIA Pædagoguddannelsen i Horsens

I Kina er græsset af plastic

Rejsebrev fra Huayang Kindergarten i Chengdu

Læreren vover ikke, at børnene får skrammer eller klager til forældrene over at været faldet. **Sikkerhed er det vigtigste emne for forældrene**

OUTDOOR I INTERNATIONALT PERSPEKTIV

Den gamle mand tager dække-
net af sin drossels bur, mens
solen kæmper for at bræn-
de igennem den tykke dis over
floden. Et inferno af trehjule-
de knallerter, cykler, scootere
og store biler kværner gennem
krydset mellem to firesporede
veje. Alle ignorerer fuldstæn-
digt den magre betjent, der
forsøger at vinke til orden.

Mod trafikretningen, med to
poser abrikoslignende peba-
frugter over styret og en lar-

mende højttaler, spændt fast
på cyklen, arbejder en bed-
stemor sig med sit barnebarn
mod børnehaven Huayang Kin-
dergarten. Ved porten står tre
uniformerede betjente. De bip-
per de voksnes ID kort og gi-
ver high fives til børnene, der
myldrer ind i den store indheg-
nede gård med kunstigt græs.
Børnene løber direkte hen til to
sundhedsplejersker, der kigger
i halsen og tjekker, at de er ra-
ske. Godkendt får barnet sit le-
gekort udleveret og kan løbe

op i klassen til de 800 andre 3-6 årige børn, der er klar til at be-
gynde en ny, lang dag i den kommunale Huayang Børnehaven.
Hver klasse har 40 – 45 elever og ledes af en preschool teacher
med en uddannelse, som svarer til Pædagogisk Assistent, og en
uuddannet medhjælper. Klassen er indrettet med et opholdsrum,
en soveafdeling og et toilet/vaskerum.

Kineserne efterspørger outdoorpædagogik

Vi er inviteret til Chengdu i det sydlige centrale Kina for at under-
vise kinesiske preschool teachers i outdoor-pædagogik. Børne-
havens ledelse er meget optaget den nyeste pædagogiske udvik-
ling og vil gerne have gode kontakter til universitetsverdenen og
udlandet. De har derfor købt et 10 dages kursus i "Nature, Body
and Outdoor" af VIA University College. Og vi er de heldige, der
skal introducere kineserne for den nordiske udetradition.

VIDUNDERBØRN

De kinesiske børn er enebørn. Vidunderbørn.
Fra et nordisk outdoorperspektiv er børnelivet
knap så vidunderligt.

OM

Lis Reinholdt Kjeldsen
lre@via.dk

Lektor ved VIA Pædagoguddan-
nelsen Horsens

Koordinator for outdoor i Horsens,
videncentramedarbejder i VIAOUT,
hvor hun bl.a. arbejder et interna-
tionalt projekt om integration og
natur: LINCprojektet
(direkte link til artiklen: Inte-
gration i naturen)) og Master i
Udeskolepædagogik (Link til an-
nonce for master)

OM

Karen Barfod.
ksba@via.dk

Lektor, Programkoordinator VIA
OUT, Ph d studerende

Arbejder med udeskole og udeun-
dervisning i læreruddannelsen og
som leder af internationale ud-
viklingsprojekter, www.outdoored-
ucation.dk og http://www.viauc.
com/projects/inandout/Pages/
inandout.aspx

OUTDOOR I INTERNATIONALT PERSPEKTIV

Behov for alternative læringsformer

Men Outdoor Learning, som vi kender det fra naturbørnehaver og udeskoler i Danmark, har meget svære betingelser i dette tætbefolkede land. Legeområderne omkring institutionerne er belagt med kunstigt græs, og det kræver omfattende papirarbejde, blot at tage børnene med ud af institutionen. Så det sker sjældent. Vores opgave er derfor at finde alternativer. Vi skal inddrage og formidle vores erfaringer med outdoor learning, vel at mærke med afsæt i de rammer og vilkår, vi møder her i Kina.

Og vi kan sagtens se potentialet. Børnehavens udendørsområder kan let omdannes til en arena for læringsaktiviteter for de kinesiske børn og bruges til andet end den daglige halve time, der er til struktureret, fysisk aktivitet. Her er plads til eksperimenterende og oplevelsesbaseret læring – og vi skal blot hjælpe børnehavens ansatte med at få øje på det. For der er vitterligt brug for et alternativ til børnenes mange og stillesiddende klasseundervisningslignende timer. Og lærere og forældre ønsker en anden tilgang til læring.

Stram styring og struktur

Dagen i Huayang Kindergarten er struktureret

ned til mindste detalje. Vaske hænder, tisse, lege, bevægelse, undervisning, spise og sove – hvert minut, fra børnene møder, til de hentes efter aftensmaden, er organiseret i korte sekvenser, ingen længere end en halv time. Og undervisningen af de 3-6 årige er vigtig. Børnene råber højt i kor efter læreren. De er i gang med at lære de 2000 kinesiske tegn, som de skal kunne genkende inden starten af 1. klasse. Her afslører en test, om det er lykkedes at nå målet.

Den lange, tætpakkede dag i Huayang Kindergarten er kun delt af to en halv times sovepause. Her ligger børnene, uanset alder, i hver deres lille seng med pude og dyne. De sover, hviler, tier stille. Overvåget af læreren.

Pædagogiske udvekslinger

Men lige nu er det ”playtime”.

En halv times aktivitet dygtigt og energisk ledet og fastholdt af den unge lærer. Det foregår på den lille udendørs legeplads, der deles med naboklassens 40-45 børn. Børnene står i en stor cirkel. De holder hinanden i hånden, mens de lader en rød Hulahop ring passere i kredsen. Læreren ser til og skynder lidt på de børn, der ikke hurtigt nok får sendt Hulahop ringen over hovedet, så benene igennem og videre over hovedet på det næste barn. Endnu en hulahopring sættes i cirkulation. Børnene er koncentrerede.

Græsset er blødt – og kunstigt

Aktiviteten med hulahopringen introducerede vi dagen forinden. Vi valgte aktiviteten med omhu, for der er mange hensyn at tage her.

Det kræver omfattende papirarbejde blot at tage børnene med ud af institutionen. Derfor sker det meget sjældent

HULAHOP

Børnenes ”playtime” er stramt styret og rammesat til 30 minutter

OUTDOOR I INTERNATIONALT PERSPEKTIV

Læreren vover ikke, at børnene får skrammer eller klager til deres forældre over at været faldet. Sikkerhed er det vigtigste emne for forældrene, og de unge preschool teachers har stor respekt for det. De passer godt på børnene og er heller ikke glade for at lade børnene tumle eller springe ned fra selv små højder. Alle øvelser og aktiviteter er kontrollerede. Legepladsen er belagt med kunstigt græs, der er blødt at gå på. Ligesom den er indhegnet og bevogtet af tre, venlige betjente.

I Huayang Kindergarten er dagen ved at være slut, aftensmaden er fortæret og tidligst kl. 17.15 lukkes bedstemor ind i børnehaven og 17. 30 kan barnebarnet hentes og turen går hjemad på cyklen. Ad de brede parkstrøg langs floden. Forbi gamle, dansende damer på byens pladser og de tårnhøje skyskrabere, som også findes her i det sydligste Chengdu. I morgen venter endnu en stramt tilrettelagt dag i børnehaven i Chengdu, denne på én gang kaotiske og gennemstruktureret kinesiske by...

VENTETID

Når 40-45 børn skal lave den samme aktivitet, så opstår der kø. Og ventetid

VIA eksporterer outdoorpædagogik til Kina

“Nature, Body and Outdoor” er titlen på det ti dages kursus, som Huayang Kindergarten i Chengdu har købt af VIA

Huayang Kindergarten i den sydlige forstad Huayang i Chengdu har 800 børn og 90 ansatte

Lektor Lis Reinholdt Kjeldsen fra VIA Pædagoguddannelsen i Horsens er ansvarlig for udviklingen af kurset. Undervisningen foregik på engelsk, men blev oversat til kinesisk.

Lektor og ph.d. studerende Karen S. Barfod fra VIA Læreruddannelsen i Nørre Nissum deltog i første uge

Kurset er det første VIA afholder i en kinesisk børnehave. I efteråret 2015 udbydes nye kurser

Læs med på [Lis Reinholdts blog](#), hvor hun fortæller om besøget i Kina

VI UDDANNER TIL OUTDOOR

Af: Jeanette Svendsen, jesv@via.dk, lektor på VIA Pædagoguddannelsen i Horsens

Masterstuderende: "Jeg vil kunne begrunde, hvorfor udeskole har faglig tyngde"

"Mange tror, at udeskole bare er noget med børn ude i en skov. Men udeskole er relevant for alt slags undervisning, der foregår uden for klasselokalet – fx på et museum eller i byen". Det fortæller Sara Deleruan, der er læreruddannet og i gang med en masteruddannelse i Udeskolepædagogik. Uddannelsen tager hun på halv tid, ved siden af sit job på Produktionshøjskolen Marienlyst i Skive, hvor hun underviser på linjen Fjord og Formidling.

Evidens for at udeskole virker

"Udeskole handler om fysisk aktivitet og læring gennem

kroppen. Om sundhed og stedets betydning", forklarer Sara. Hun tager masteruddannelsen for at få faglig evidens og tyngde i sit udeskolearbejde, som hun kan se virker. Og som giver eleverne et stort fagligt udbytte.

"Uddannelsen er bygget op som et fjernstudie. Det betyder, at jeg, ud over studier hjemme, møder op på Linköping Universitet tre til fire gange per semester. Her er der både undervisning og egentlig afprøvning af udeskole-metoder ude i omgivelserne. Og så er uddannelsen gratis i modsætning til andre tilsva-

rende uddannelser i Danmark", forklarer Sara.

Udeskoler for mange målgrupper

Sara Deleruan tror på, at udeskole vil komme mere og mere frem i de kommende år. Både i folkeskolen og i skoler med elever, der har svært ved at følge et ordinært uddannelsesforløb.

"Uddannelsen betyder, at jeg har et stærkere fagligt fokus. Jeg er meget mere bevidst end tidligere om, hvad udeskole kan for de unge, når vi fx er på havnen", slutter Sara Deleruan.

Tag en Masteruddannelse i udeskolepædagogik

- Er du lærer eller pædagog?
- Vil du arbejde med natur- og friluftliv og udeskolepædagogik?
- Er du optaget af at udvikle pædagogisk arbejde med outdoor- og udeskolepædagogik?

Så tag en masteruddannelse i udeskolepædagogik på Linköping Universitet i Sverige og VIA i Horsens. Vi sætter naturligvis fokus på danske skoleforhold. Undervisningen er gratis. Rejse og ophold betaler du selv. Undervisningen foregår både i Sverige og Danmark.

Ansøgningsfrist 15. juli - Studiestart i slutningen af august 2015. Læs mere og hent ansøgnings-skema [her](#)

Kontakt:

Lis Reinholdt Kjeldsen

VIA Pædagoguddannelsen i Horsens

lre@via.dk - T: 8655 3693

VI UDDANNER TIL OUTDOOR

Af: lektor Lis Reinholdt og lektor Esper Lybæk-Hansen, VIA Pædagoguddannelsen i Horsens

Outdoor skaber særlig professionel identitet

En tydelig outdoorprofil trækker studerende med særlige kompetencer til VIA Pædagoguddannelsen i Horsens. Her udvikler de eftertragtede færdigheder og en særlig professionsidentitet, der åbner døren til alternative jobmuligheder

Pædagoger skal kunne noget og ville noget. Gerne noget praktisk.

Det er ikke nok bare at gå i skoven. Det er afgørende, at pædagoger interesserer sig for og ved noget om naturen. At de tør røre, smage og undersøge sammen med børnene. Klatre til tops i bøgetræerne sammen med de unge. Eller sidde i en svedehytte sammen med en tidligere stofmisbruger.

Det er netop en sådan særlig identitet som ourdoorpædagog, de pædagogstuderende har søgt igennem årene i den outdoortoning som VIA tilbyder på pædagoguddannelsen i Horsens.

Outdoor i udvikling

Siden 2000 har der været fokus på natur, idræt og friluftliv. I 2008 blev Outdoorpædagoglinjen udviklet – og straks startede 31 studerende. Siden har der været en stabil interesse for linjen,

OM

Esper Lybæk-Hansen
esly@via.dk

Lektor ved VIA Pædagoguddannelsen Horsens

Medudvikler af outdoorprofilen i Horsens og underviser i bevægelses- og frilftsaktiviteter. Har arbejdet med en lang række projekter, der kobler krop, bevægelse og friluftliv med pædagogisk arbejde. Senest i samskabelsesprojekt mellem Center for Socialt udsatte i Horsens og VIA

OM

Lis Reinholdt Kjeldsen
lre@via.dk

Lektor ved VIA Pædagoguddannelsen Horsens

Koordinator for outdoor i Horsens, videntcentermedarbejder i VIAOUT, hvor hun bl.a. arbejder på et internationalt projekt om integration og natur: LINCprojektet (direkte link til artiklen: Integration i naturen)) og Master i Udeskolepædagogik (Link til annonce for master)

VI UDDANNER TIL OUTDOOR

Det er **afgørende** for de studerende, at de undervejs og ved afslutningen af deres uddannelse **kan definere sig som outdoor-pædagoger**

hvor studerende har fået ekstra mulighed for at udfolde sig på outdoor-ture i både ind- og udland. Og for at dygtiggøre sig i outdoor-aktiviteter, der er tilpasset det pædagogiske arbejdsfelt.

Flere mænd søger uddannelsen

Den pædagogiske profession har via profileringen af outdoor fået tilført et ekstra kompetenceløft. Tre fjerdele af de studerende kommer med særlige kompetencer og erfaringer fra outdoor. Nogen har søgt uddannelsen efter gode erfaringer på efterskole eller i spejder-

livet, hvor de har oplevet glæde og motivation ved at være aktive i naturen. Andre bruger naturen som rum for fart og udfordringer.

Fælles for dem er, at de har søgt uddannelsen, fordi de både gerne vil lære mere og samtidig gerne vil bruge deres særlige kompetencer i pædagogisk arbejde. Derudover har den særlige profil i Horsens også tiltrukket flere mandlige studerende. På holdene med outdoor-toning er over halvdelen mænd mod en langt mere skæv kønsfordeling på de ordinære hold.

Eftertragtede kompetencer

Undervisningen i outdoor har bragt de studerende ud i mang-

foldige og personlighedsudviklende oplevelser. De har mærket naturen på egen krop og dygtiggjort sig inden for specifikke aktiviteter.

Uddannelsens to store udenlandsture til Østrig og Sverige har haft henholdsvis ski eller snowboard og kanosikkerhed, teknik og lejlighed på programmet. Samtidig har der også været

VI UDDANNER TIL OUTDOOR

kortere overnatningsture både vinter og sommer, hvor friluftsliv og aktiviteter er blevet afprøvet. Derudover har de studerende haft mulighed for at tage kajak- og klatrekurser i Danmark. I de tre praktikker er de studerende blevet udfordret på deres kompetencer. Med andre ord har de studerende fået mange erfaringer og muligheder for at opøve nye færdigheder. Sammenholdt med resten af uddannelsen til pædagog har det vist sig, at de pædagoger, der har de særlige outdoor-kompetencer er eftertragtede.

Alternative jobmuligheder

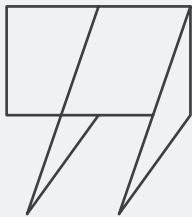
Og der er brug for outdoorpædagoger, som har lyst og kompetencer til at anvende udemiljøet og se det pædagogiske formål med i at lege i en vandpyt, klatre i træer eller tage på tur. Derfor har der også været let for outdoorpædagoger at komme i arbejde. De nyuddannede outdoorpædagoger bliver ansat i både traditionelle institutioner, hvor pædagoger typisk ansættes, og inden for områder, hvor pædagoger ikke traditionelt har været ansat, fx efterskole, højskole og teambuilding.

Pædagoguddannelsen er en generalistuddannelse. Det har fordele, men også ulemper. Det kan være svært for den enkelte studerende at forholde sig til en meget bred identitet som pædagog. I Horsens har det været afgørende for mange studerende, at de undervejs og ved afslutningen af deres uddannelse kan definere sig som outdoorpædagog. Dog en helt igennem uofficiel titel, idet der jo kun findes én titel, nemlig professionsbachelor til pædagog.

Aktuelt fokus på udeskole og bevægelse

Den særlige outdoorprofil i Horsens udvikler sig fortsat og suppleres nu med nyt valgmodul i Natur og udeliv. Samtidig understreger det aktuelle fokus på udeskolepædagogik og bevægelse i dagtilbud og skole, at pædagogers outdoorkompetencer er vigtigere end nogensinde. For som forskningen viser, så trives børn og brugere rigtig godt i selskab med pædagoger, der har natur- og friluftsfaglige kompetencer.

Tre fjerdele af de studerende, der vælger denne uddannelse, kommer med særlige kompetencer og erfaringer fra outdoor

Ny linje i natur, idræt og friluftsliv skydes igang

Pædagoguddannelse med outdoor-toning: linjefag i sundhed, krop og bevægelse

Valgfag i natur og udeliv udbydes i ny, revideret pædagoguddannel

VI UDDANNER TIL OUTDOOR

Af: Jeanette Svendsen, jesv@via.dk lektor ved VIA Pædagoguddannelsen i Horsens

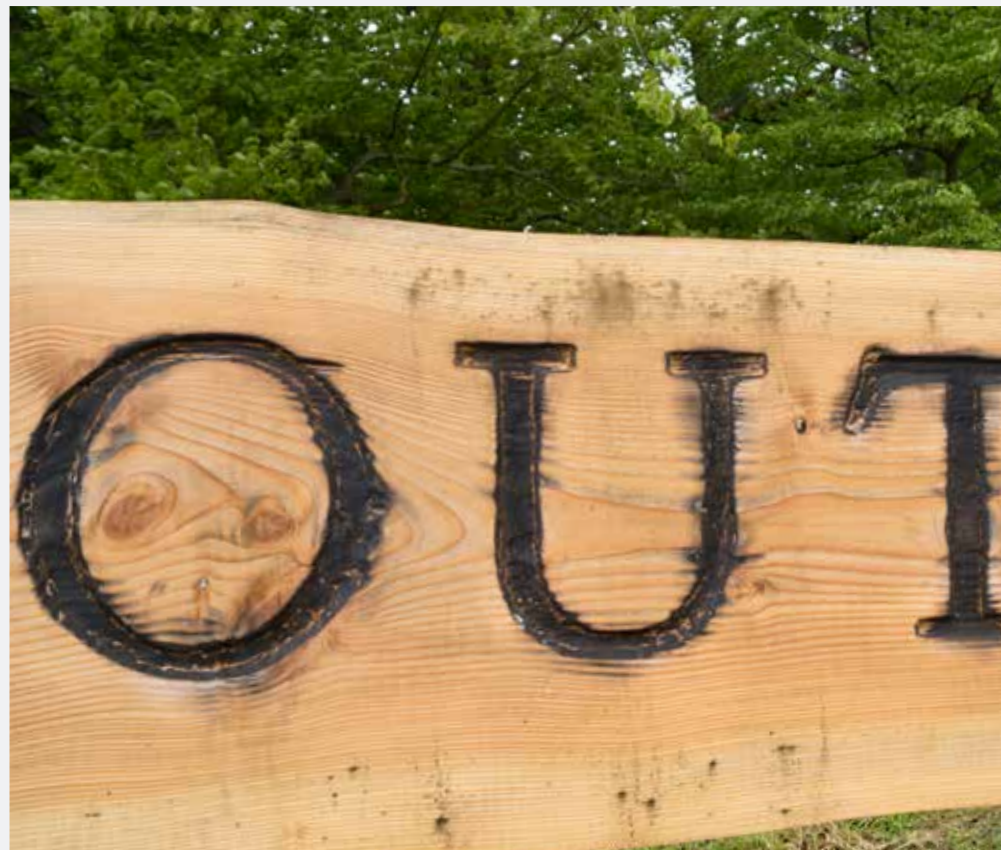
Det fedeste er elevernes personlige udvikling

”Klatre- og kajakkursus, viden om overnatning i det fri og professionel adventure-erfaring – det var helt sikkert min adgangsbillet til jobbet her på Vejle Idrætshøjskole”. Det fortæller Thomas Gejl Hartvigsen, der underviser på højskolen og samtidig driver virksomheden TM Event sammen med kammeraten Mark Holler.

Han trækker dagligt på en lang række af de færdigheder, han udviklede gennem sin uddannelse til outdoorpædagog, når han sammen med højskoleeleverne laver mad over bål, instruerer i grønlændervendinger i kajakken eller drøner afsted på mountainbike i skoven.

Både outdoor og pædagog

Men hans pædagogfaglige kompetencer skinner også tydeligt igennem på andre måder. ”Mange af mine kolleger har en hel specifik viden om træning, overbelastning, iltoptag osv. Jeg er nok mere optaget af at følge

OUTDOORPÆDAGOG

Jeg fik fyldt min pædagogiske værktøjskasse på uddannelsen.

VI UDDANNER TIL OUTDOOR

den udvikling, mange af eleverne gennemgår, mens de er her”, fortæller Thomas.

Han oplever, at viden om særligt sårbare unge og hans evne til at være undersøgende og spørgende er rigtig vigtig. ”Der er plads til mange gode snakke, når vi fx arbejder rundt om bålet eller cykler i skoven. Og de unge, der kommer her, har ikke bare brug for at bryde grænser og udfordre sig selv. De har også brug for at opbyg-

ge relationer, for afklaring og hjælp til at sætte mål for fremtiden. Her tror jeg faktisk, jeg gør en forskel”.

Professional planlægning

Gennem uddannelsen var der stor fokus på, hvordan pædagoger planlægger og gennemfører idræts- og udelivsaktiviteter med forskellige målgrupper. Det kunne virke konstrueret af bruge modellerne dengang – men i dag bruger Thomas dagligt de didak-

tiske værktøjer, han lærte.

På samme måde kommer uddannelsens mange projektudfordringer også Thomas til gode. ”Vi udviklede og planlagde en række ture, events og aktiviteter. De erfaringer, jeg fik her, er guld værd. Både i mit arbejde her på højskolen, og når jeg planlægger events i mit eget firma”, fortæller han.

Aktuelt er Thomas i gang med

at udvikle en ny adventurelinje efter en researchrejse til Nepal. En rejse han fik fri til og gennemførte med sin eventvirksomhed TM Event. ”Vejle Idrætshøjskole er en udviklingsorienteret arbejdsplads, der ser muligheder i udvekslingen mellem TM Event og højskolen”, forklarer Thomas Gejl, der planlægger at kombinere et ophold i Nepal med outdoor-færdigheder og kultur- og samfundsforståelse på den nye adventurelinje.

VIDEO

Outdoorpædagog på job. Kig med.

OM

Thomas Gejl Hartvigsen

Alder: 33 år

Uddannet pædagog på outdoorlinjen, VIA Pædagoguddannelsen i Horsens, 2013

Arbudssted: Vejle Idrætshøjskole

Medstifter og medejer af TM Events, der laver events, adventure og oplevelser til alle aldersgrupper (link fra TM Events: <http://tmevent.dk/>)

VI UDDANNER TIL OUTDOOR

Af: Jeanette Svendsen, jesv@via.dk lektor ved VIA Pædagoguddannelsen i Horsens

Jeg fylder indhold i børnehavens grønne profil

"Min vigtigste opgave er at udfolde og udfordre den grønne profil, som forældrene har besluttet at Landsbybørnehaven skal have", forklarer outdoor-pædagog Noriko I. Vestergaard. "For hvad lægger vi egentlig i profilens principper om "et aktivt udeliv" og "fra jord-til-bord". Og har børnene "samvær med dyr", blot fordi de leger tæt på en ko, når vi besøger Børnebondegården i Serrikslev hver anden uge?"

Ikke alt kan kaldes naturpædagogik

Siden Noriko startede i den lille, private institution i Tvingstrup ved Horsens i juni 2014, har hun været optaget af at stille spørgsmål og udvikle den måde børn og pædagoger bruger legeplads, køkkenhave og lokalområdet på. Hun har arbejdet med at udvikle en dagsrytme i institutionen, og sætte aktiviteter og leg lidt mere i system. For ifølge Noriko skal pædago-

ger vide noget og have et formål med dét, de sætter i gang udenfor, hvis det skal kaldes naturpædagogik.

"Uddannelsen til outdoor-pædagog har givet mig en masse viden om naturfagsdidaktik. Hvordan man understøtter børns sanseintegration og deres spontane og eksperimenterende tilgang til natur", fortæller Noriko. Hun holder sig også løbende orienteret om ny

INITIATIV

Børnenes lyst til selv at prøve kræfter med materialerne er vigtig. For hænderne er hjernens instrument

VI UDDANNER TIL OUTDOOR

naturfaglig viden, henter in-spiration på nettet og inddrager kampagner som ”affald-sindsamlingen” og ”skru ned for solen” i arbejdet med børnene.

”Gennem uddannelsen har jeg lært at identificere og inddrage de forskellige ressourcer, der er uden for institutionen”, forklarer hun. Det kan være viden og digitale ressourcer, men som privat dagtilbud ligger der et stort potentiale i at bruge naturen og lokale ildsjæle i nærområdet noget mere. Og netop i dag har hun haft en gruppe børn med på det nærliggende Tremhøj Museum, for at kigge på pilespidser og sten.

Med inspiration fra Montessori
En anden stor inspirationskilde, som Noriko bringer med fra uddannelsen er Montessori-pædagogikken. Ideen om at hjælpe barnet til at tænke, handle og

ville selv er central. Hænderne er hjernens instrument, og derfor skal pædagogen støtte barnet i at fordybe sig og arbejde med materialet.

”Når vi anlægger en køkkenhave, støtter jeg børnenes oplevelse af at ”arbejde”. Vi leger ikke bare tilfældigt med skovle i jorden – vi vil faktisk gerne se grønsagerne vokse og høste dem sammen”, forklarer Noriko.

I det hele taget handler outdoorpædagogik om at følge og understøtte børnenes initiativer. Noriko fortæller om en dag, hvor børnene tømte en stor kasse fyldt med skovle, spande og andet legetøj. De skulle bruge kassen, fordi den kunne rumme en masse vand. Og børnene var i gang med at undersøge, hvor hurtigt vandet kunne løbe ned af en lille høj på legepladsen.

Her henter Noriko inspiration

Haver til maver

Grønne spirer

Naturguide – Danmarks natur på nettet

Montessori Nature

VIDEO

En outdoorpædagog på job. Kig med.

”Tidligere var jeg blevet generet over alt legetøjet, der flød på jorden. Men nu kan jeg forstå og sætte ord på den naturvidenskabelige tilgang, som børnene viser. Det er ikke blot en sjov leg. Der er faktisk også en mening med, at lade dem gøre det”, forklarer hun.

OM

Navn Noriko I. Vestergaard
Alder: 44 år
Uddannet 2013
Arbejdssted: Vejle Idrætshøjskole
Arbejdssted: Tvingstrup Landsbybørnehave, et lille, privat dagtilbud med plads til 30 børn (link: <http://www.landsbybornehaven.dk/>)

VI UDDANNER TIL OUTDOOR

Af: lektor Lis Reinholdt og lektor Esper Lybæk-Hansen, Pædagoguddannelsen i Horsens

Natur og udeliv prioriteres i ny pædagoguddannelse

Efterhånden bekræfter en del forskning, at det er fordelagtigt at bruge naturen i pædagogisk arbejde. Der er færre konflikter, bedre mulighed for koncentration og kreativitet, samt færre sygedage og stress for børn og pædagoger.

Blandt andet derfor er "Natur og udeliv" igen prioriteret som selvstændigt valgfag i den nye pædagoguddannelse. I valgfaget, der strækker sig over to moduler, får den studerende mulighed for at fordybe sig og få styrket natur- og udelivskompetencer. Det betyder, at

de studerende udvikler viden, erfaringer og ikke mindst konkrete færdigheder, så de har noget at byde på, når de møder børn og brugere.

Træklating og kajakkursus med i købet

I Horsens har vi valgt at fortsætte den populære outdoorprofil. Sideløbende med de obligatoriske moduler, tilbyder vi en række aktiviteter og korteture, der leder frem til valgmodulerne i "Natur og udeliv".

De studerende får også mulighed for at tage et grundkursus

i træklating, sikringskursus til væg og kajak. De ekstra aktiviteter er tilrettelagt både som undervisning og studieaktiviteter, hvor de studerende selv får erfaringer med at tilrettelægge, gennemføre og evaluere arrangementer for hinanden og for andre interessenter.

Læs mere om valgfaget Natur og udeliv og den særlige **outdoorprofil**

Udeskole øger børns læring og trivsel

Den 16. april deltog studerende fra VIAs lærer- og pædagoguddannelser i temadagen "Udeskolepædagogik i folkeskole-reformen". I workshops prøvede de studerende udeskole muligheder og udfordringer på egen krop.

Hvis man skal måle op til en fodboldbane, giver det pludselig mening at lære om matematiske formler. Og hvis man finder fodspor i skoven vækkes nysgerrigheden, og det bliver spændende at lære om dyr. Derfor er udeskole en god vej til at løfte børnenes læring.

Ifølge Karen Barfod, som er lektor på VIA Læreruddannelsen, giver udeskole en god variation i børnenes hverdag.

"At få undervisning uden for skoleklassen giver mulighed for at lære om verden, sammen

med verden og i verden. Med udeskole lærer flere børn det, de skal. Desuden giver udeskole mulighed for et godt samarbejde mellem lærere og pædagoger i praksis," fortæller Karen Barfod i sit oplæg om udeskole på en temadag om udeskolepædagogik på VIA University College.

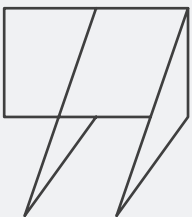
Karen Barfod skriver ph.d. om udeskole og en af Danmarks førende eksperter inden for udeskolepædagogik.

Studerende fra Aarhus, Horsens og Ikast
Det var studerende fra VIAs

lærer- og pædagoguddannelser i Aarhus, Horsens og Ikast, der var inviteret til temadagen om udeskolepædagogik, som løb af stablen på VIA Pædagoguddannelsen i Aarhus.

Målet var at forberede de kommende lærere og pædagoger på, hvordan de bruger udeskolepædagogik i undervisningen i folkeskolen.

Emnet er yderst relevant, da folkeskolereformen blandt andet kræver, at eleverne skal have en mere varieret undervisning end hidtil. Desuden skal børnene bevæge sig gennemsnitligt 45 minutter hver dag, og i folkeskolen skal der være et tæt undervisningssamarbejde mellem lærere og pædagoger.

Godt supplement til klasseværelset

Temadagen blev indledt med et oplæg om, hvad udeskole er, og hvilke muligheder og udfordringer, der er forbundet med at bruge udeskole som et supplement til undervisningen i klasseværelset. Senere på dagen kunne de studerende melde sig til workshops, hvor de på egen

Lærere og pædagoger skal finde ud af, **hvordan de kan gennemføre** udeskoleundervisningen sammen. Langt de fleste barrierer er **praktiske** og handler fx om planlægning af undervisningen og transportmuligheder

krop prøvede, hvordan man kan gennemføre udeskole i mange forskellige fag.

”Der er klare og tydelige læringsmål med at undervise børn i udeskolen. Eleverne udvikler sig og lærer ved en kombination af undervisning inde og ude. Udeskole er i fremdrift – både i Skandinavien og resten af Europa,” fortæller Karen Barfod.

Hun er overbevist om, at udeskole er kommet for at blive. Det underbygges blandt af, at der foregår meget udvikling og forskning på området.

Store fordele for eleverne

Karen Barfod lægger ikke skjul på, at der følger udfordringer i

kølvandet på udeskole. Men de opvejes langt af fordelene.

”I dag er der nogle barrierer, fordi lærere og pædagoger skal finde ud af, hvordan de kan gennemføre udeskoleundervisningen. Langt de fleste barrierer er praktiske og handler fx om planlægning af undervisningen og transportmuligheder. Men alle fordele ligger i udvikling for børnene - både læringsmæssigt, fysisk og socialt. Jeg ser virkelig, at udeskole har stort potentiale,” siger Karen Barfod, der håber, at de besøgende på VIAs temadag fik en god forsmag på, hvordan de kan bruge udeskolepædagogik i praksis.

Fakta om udeskole

Udeskole er pædagogiske arbejdsformer, hvor undervisningen regelmæssigt foregår udenfor skolens mure - normalt som supplement til den mere traditionelle undervisning i klasselokaler.

Der findes rigtig mange måder at gennemføre udeskole på. Undervisningen kan både foregå i naturen, på forskellige kulturinstitutioner eller andre relevante steder i samfundet.

Projektet ”Udvikling af udeskole” er et samarbejde mellem Undervisningsministeriet og Miljøministeriet. Det handler om at implementere udeskole på 65 folkeskoler som inspiration for landets øvrige skoler. VIA University College er en af hovedaktørerne i dette projekt. Læs mere om projektet [her](#)

Udeskole foregår mest på de små klassetrin og oftest i fagene natur/teknik, dansk og matematik.

Forskning viser en række fordele ved udeskole: Børn lærer og udvikler sig på en anden måde, end når de sidder i et klasselokale. Udeskole bidrager til mere fysisk aktivitet, en forståelse for samfundet og bedre forudsætninger for blandt andet udvikling og sociale relationer. Desuden tilgodeser udeskole, at børn har forskellige måde at tilegne sig viden på.

De særlige udfordringer ved udeskole er ifølge forskningen: Udeskoleundervisning kræver mere planlægning og ekstra ressourcer. Fx skal der ofte være to voksne, når en klasse skal undervises i udeskolen. Det kan desuden være svært at vurdere fagligheden og få idéer til udeskoleundervisning.

Naturen er en ideel teaterscene

I workshoppen 'Drama og fortælling i naturen' træner studerende leg, skuespil og fortællinger, så de fremover kan trække teaterscenen udenfor sammen med børnene

Et tov bliver kastet på jorden på terrassen ved VIA Pædagoguddannelsen i Aarhus.

"Sådan! Nu har vi scenen og tilskuerne delt op i to. Det eneste, vi behøver for at skabe en scene til teater, er et tov," siger Ellen Louise Volsing, der er uddannet skuespiller i fysisk teater og er underviser på VIA Pædagoguddannelsen i Holstebro.

På temadagen 'Udeskolepædagogik i folkeskolereformen – et blik på muligheder og udfordringer' leder Ellen Louise Volsing en workshop. Målet er at klæde studerende fra VIAs lærer- og pædagoguddannelser på til at

Vi behøver bare at **kaste et tov** for at skabe en scene i skoven

bruge drama og fortælling i naturen.

De studerende skal lave lege og skuespil i små grupper. Og de lever sig ind i øvelserne med grin, klap, fagter, skøre stemmer og sjove dialekter.

God inspiration til egen undervisning

Ideen med workshoppen er, at de studerende får inspiration til

at undervise elever i udeskolen i drama og fortælling. Ellen Louise Volsing mener, at man nemt kan lave skuespil i naturen med børn. Det er kun fantasien, der sætter grænser.

"Det handler om at udnytte naturens rum. Helt konkret kan man bare tage en sæk med udklædningstøj med ud i naturen og se, hvad der sker," siger Ellen Louise Volsing.

UDESKOLEPÆDAGOGIK

Dramaøvelserne i workshoppen går blandt andet ud på at improvisere skuespil, fortælle historier med inspiration i naturen og lave abstrakt teaterkunst ved at bruge sin fantasi. De studerende skal eksperimentere med, hvor i naturen en scene bedst bliver spillet, så de dernæst selv kan bruge drama og fortælling som undervisning eller pædagogiske lege.

Naturen giver nye muligheder
En af deltagerne i workshoppen er Susanne Toft, som til daglig studerer på VIA Pædagoguddannelsen i Ikast. Hun har taget turen til Aarhus, fordi hun synes, det er spændende at få indsigt i udeskolepædagogik.

”Som pædagog synes jeg, at det er vigtigt at kunne lave lege

med børn udenfor og at kunne bruge naturen. På den måde får børnene både bevægelse, frisk luft og nye sociale relationer. Lege i naturen giver helt nye muligheder, og i workshoppen får jeg værktøjer til at bruge udeskolepædagogik på nye måder,” siger Susanne Toft.

Kreativiteten får frie rammer
Ellen Louise Volsing påpeger, at der er ekstra plads til, at børnene udfolder deres kreativitet og bruger kroppen, når naturen bliver brugt som rum for pædagogik og læring.

Hun ser derfor naturens rum som et oplagt sted for udfoldelse og skuespil.

”I naturen kan børnene kravle op i træer eller løbe ned ad en bakke og skrigе helt vildt, hvis det er en del af et drama eller en fortælling. Det hele bliver mindre restriktivt. I forbindelse med drama og fortælling kan børnene gøre, hvad de vil, og de skal ikke holde sig inden for en scenekant,” siger Ellen Louise Volsing, der er sikker på, at udeskoleundervisningen er positiv for børnenes kreative evner og fantasi.

I naturen kan børnene kravle op i træer eller løbe ned ad en bakke og skrigе helt vildt, hvis det er en del af et **drama eller en fortælling**

Af: Laura Kesby, kommunikationsstuderende

Stort udbytte, når elever får pulsen op

Forskning viser, at børn lærer bedre, når de rører sig. På workshoppen ”Krop og bevægelse udenfor” prøvede kommende pædagoger og lærere derfor kræfter med fysisk udfordrende øvelser, de senere selv kan bruge sammen med børnene.

Forpustede smider nogle af VIAs lærer- og pædagogstuderende deres jakker i en bunke på græsplænen foran VIA Pædagoguddannelsen i Aarhus. Selvom vinden er kold, har de fået varmen og høj puls i workshoppen ’Krop og bevægelse udenfor’.

I workshoppen er der fokus på, at de studerende laver forskellige fysiske øvelser, der har et pædagogisk sigte, og som de senere kan bruge med børn fx i udeskolen.

En af deltagerne er Ellen Kathrine

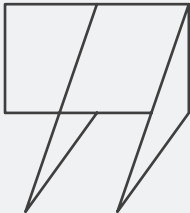
Lysgaard Larsen, som til daglig læser på VIA Pædagoguddannelsen i Horsens.

Øvelser kan bruges i praksis
”Jeg er sikker på, at jeg får brug for at kunne lave idræt og bevægelse med børn – både i min praktik, og når jeg er færdig som pædagog,” fortæller Ellen Kathrine Lysgaard Larsen.

I en af øvelserne under workshoppen bliver deltagerne delt op i små hold, der skal lave en leg ud fra forskellige kort, som indeholder nøgleord. Nøgleordene, som er fra dogme-

atletikken, er blandt andre ’styrke’, ’to hold’, ’spring’ eller ’alle mod alle’. Det er op til det enkelte hold at finde på en øvelse eller leg, som tager udgangspunkt i nøgleordene. Derefter skal alle deltagerne lave øvelsen.

Uanset alder har bevægelse en effekt på læring

FÆLLESSKABSFØLELSE

Sociale øvelser handler om at være sammen, overholde fælles regler og tænke kreativt

Underviseren på workshoppen er Karen Barfod, ph.d. og lektor på VIA University College.

Hendes ønske med workshoppen er at udfolde de muligheder, de studerende har for at arbejde med både krop, bevægelse og idræt i undervisning og pædagogik. Øvelserne tager udgangspunkt i at skabe en fællesskabsfølelse og udnytte uderummets muligheder.

”Sociale øvelser handler om at være sammen, overholde fælles regler og tænke kreativt. Det var simpelthen helt fantastisk at se, hvordan de studerende tog imod og arbejdede med de forskellige øvelser,” lød det fra Karen Barfod, da hendes workshop om krop og bevægelse var gennemført.

Fysisk aktive børn får bedre karakterer

Øvelser, opgaver og lege i udeskolen er et af de områder, hvor lærere og pædagoger kan samarbejde om at udvikle børnene - og om at føre flere af folkeskolereformens intentioner ud i livet.

Reformen kræver blandt andet, at eleverne i folkeskolen skal have en mere varieret undervisning end hidtil. Desuden skal børnene bevæge sig gennemsnitligt 45 minutter hver dag, og der skal være et tættere undervisningssamarbejde mellem lærere og pædagoger. Derfor er udesko-leundervisning relevant, og alle øvelserne på Karen Barfods workshop kan, på forskellige niveauer, overføres direkte til undervisning for lærere og pædagoger.

”Der er evidens for, at børn der rører sig, lærer bedre. Når man kigger på børns præstationer og karakterer, kan man se, at de stiger hos børn, der er fysisk aktive. Uanset alder har bevægelse en effekt på læring,” siger Karen Barfod, der er tilfreds med dagen og glæder sig til mere samarbejde om udeskolepædagogik.

Følg os også på **Facebook** og kom med idéer til temaer, vi skal tage op.

Har du selv en vigtig historie at fortælle, så tøv ikke med at kontakte os!

Glæd dig også til **kommende temanummer**

Efterår 2015
Kroppen i pædagogikken